

EESTI PANGA RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNE 31. DETSEMBRIL 2022 LÕPPENUD MAJANDUSAASTA KOHTA

EESTI PANGA FINANTSSEISUNDI ÜLEVAADE

KAPITAL JA RESERVID

Eesti Panga kapitali ja reservide maht oli 2022. aasta 31. detsembri seisuga 485,8 miljonit eurot. Üksikasjalik teave Eesti Panga kapitali ja reservide kohta on esitatud bilansi lisa kirjel 31 „Kapital ja reservid”.

ERALDIS FINANTSRIKIDE KATTEKS

Võttes arvesse riskihinnanguid on Eesti Pank alates 2012. aastast teinud eraldisi finantsriskide katteks. Eraldise suurus ja jätkuvat vajalikkust hinnatakse igal aastal, võttes arvesse mitmeid tegureid. Riskihinnang põhineb riski kandvate varade riskiväärtuste arvutustel, mis omakorda arvestab riski kandvate varade hulka, jooksva majandusaasta vältel realiseerunud riskide ulatust ning eelolevaks aastaks prognoositavat tulemust. 2021. aasta 31. detsembri seisuga ulatus finantsriskide katteks ette nähtud eraldis 103,6 miljoni euroni. Juhatus otsustas Eesti Panga 2022. aasta kahjumi katmiseks kasutada finantsriskide katteks tehtud eraldist 100 miljoni euro ulatuses ning seisuga 31.12.2022 vähenes eraldise summa 3,6 miljoni euroni. Vaata ka bilansi lisa kirje 29 „Eraldised”.

ERALDIS EESTI KROONI VAHETUSKOHUSTUSE TÄITMISEKS

Euro kasutuselevõtust on möödunud kaksteist aastat ja seniajani on ringlusest tagasi tulemata ligi 43,8 miljoni euro väärtuses Eesti kroone. Suure tõenäosusega tulevikus kõiki emiteeritud kroone eurodeks ei vahetata, kuna osa neist on hävinenud, osa aga jäetud mälestuseks. Seetõttu moodustati 2016. aastal sihtotstarbeline eraldis summas 29,6 miljonit eurot. Eraldise arvelt rahastatakse tulevikus tehtavaid kroonide vahetusi eurode vastu. 2022. aastal vähendati eraldist Eesti kroonide tagastamise tõttu summas 235 892 eurot (2021. aastal 230 929 eurot), selle tulemusena kahanes eraldis Eesti krooni vahetuskohustuse täitmiseks 27,7 miljoni euroni.

ÜMBERHINDLUSKONTOD

Kulla, valuuta ja väärtpaberitega seotud realiseerimata kasumit ei kajastata tulude-kulude aruandes tuluna ning see kantakse ümberhindluskontodele Eesti Panga bilansi kohustuste poolel. Neil kontodel olevaid varasid kasutatakse selleks, et vähendada hindade ja/või vahetuskursside edasise ebasoodsa arengu mõju panga finantstulemustele. Seega saab selliste finantspuhvrite abil tugevdada panga võimet finantsriskidele vastu panna. Kulla, valuuta ja väärtpaberite ümberhindluskontode kogusumma oli 2022. aasta detsembri lõpu seisuga 20,2 miljonit eurot (2021. aastal 77,8 miljonit eurot). Vaata lähemalt arvestuspõhimõtteid käsitlevat lisa ning bilansi lisa kirje 30 „Ümberhindluskontod”.

2022. AASTA FINANTSTULEMUS

2022. aastal oli Eesti Panga puhaskasum 0 eurot (2021. aastal 3,7 miljonit eurot).

2022. aastal kahanes puhas intressitulu 0,8 miljoni euroni (2021. aastal 27,9 miljonit eurot). 2022. aastal oli investeerimisportfelli tootlus negatiivne. Kiire baasintressimäärade tõus põhjustas võlakirjainvestoritele ajalooliselt suuri kahjumeid ning üldine ebakindlus põhjustas aktsiahindade languse. Väärtpaberite turuväärtuse kahanemine tõi 2022. aastal kaasa väärtpaberite allahindlused summas 99,3 miljonit eurot (2021. aastal 10,4 miljonit eurot). Eesti Pank sai 2022. aastal monetaartulu jaotusest netotulemina 30,5 miljoni euro ulatuses tulu (2021. aastal kulu 12,7 miljonit eurot). Aktsiatelt ja osalustelt saadi tulu summas 4,6 miljonit eurot (2021. aastal 5 miljonit eurot), sh dividende aktsiafondidelt summas

3,5 miljonit eurot (2021. aastal 3,4 miljonit eurot). Vaata lähemalt tulude-kulude aruande lisa kirje 35 „Tulu aktsiatelt ja osalustelt”.

Eesti Panga põhitegevuskulud kokku (sh amortisatsioon) kasvasid 21,2 miljonilt eurolt 2021. aastal 25 miljoni euroni 2022. aastal. Suuremad kulutused tehti töötasudele ning info- ja kommunikatsiooni-tehnoloogiale.

RISKID

Eesti Pangas on juurutatud riskide juhtimise süsteem, mis hõlmab kõiki panga protsesse ja võimaldab käsitleda erinevaid riske ühes raamistikus. Riskijuhtimise eesmärk on vähendada juhuslike sündmuste kahjulikku mõju panga eesmärkide saavutamisele. Selleks on riskijuhtimine integreeritud muu hulgas investeerimise, planeerimise, eelarvestamise ja juhtimisaruandluse protsessidesse.

Riskide aruandlus ja analüüs näitavad, et väliskeskonnast tulenevad riskid on kasvanud. Panga hinnangul kriitiliste protsesside võimalike katkestuste mõju vähendamiseks ja tegevuse jätkuvuse tagamiseks on koostatud talitluspidevuse plaanid. Välisaudiitorid hindavad korrapäraselt panga riskijuhtimise korraldust.

Eesti Panga jätkuvalt suured finantsriskid tulenevad peamiselt suurest bilansimahust seoses vara-ostukava ja pandeemia majandusmõju ohjeldamise erakorralise vara-ostukava raames tehtud väärt-paberistudega ning finantsturgude suurest volatiilsusest.

Eesti Panga finantsriskide hindamiseks kasutatakse nii riskiväärtuse (ingl *value at risk*) kui ka eeldatava puudujäägi (ingl *expected shortfall*) riskihinnanguid. Täiendavate riskimõõdikute kasutamise vajaduse tingis oluliselt suurenenud bilansimaht ja muutustega kaasnevad riskid.

Eesti Panga varad on mõjutatud erinevatest riskidest, nagu turu-, krediidi- ja likviidsusrisk. Riske hallatakse pidevalt, seades investeringutele erinevaid riskiliimite ning tõhustades ettevaatusabinõusid (näiteks rakendades neljasilma printsiipi, hoides lahus otsustus- ja kontrollifunktsioonid jne).

Mitterahapoliitiliste investeringute riske mõõdetakse võimaluse korral riskiväärtusega. Eesti Panga juhatuse kinnitatud normportfell määrab Eesti Panga investeringute üldise riskitaluvuse. Praegu koosneb normportfell võlakirjadest, valitsuse garantiiga kinnisvaraga tagatud võlakirjafondi ning aktsiafondide osakutest. Juhatuse määrab normportfelliga ka aktsepteeritava valuutariski suuruse. Võlakirjaportfelli valuutarisk on osaliselt maandatud valuuta forvardtehingutega. Riske, mida ei mõõdetata riskiväärtusega, piiratakse koguseliselt või mõne muu parameetri abil. Tehingu osapoolte riski hallatakse erinevate lepingute sõlmimisega. Investeerimisvara haldamisel lubatud finantsinstrumentide nimekirja kinnitab Eesti Panga president. Lubatud riskide piiridesse mahtumist kontrollib riskihalduse allosakond.

Lisaks reservihaldusest tulenevatele riskidele sõltuvad Eesti Panga varad ka rahapoliitiliste tehingute riskidest. Rahapoliitiliste tehingutega seotud riske hallatakse ühiselt Euroopa Keskpankade Süsteemi riskijuhtimise komitees, mille liikmed on euroala riikide keskpankade, sh Eesti Panga esindajad. Välja on töötatud riskiraamistik, mis näiteks näeb ette tingimused tehingu osapooltele, rahapoliitiliste operatsioonide tagatiseks toodavatele varadele, ostukavade raames ostetavatele finantsinstrumentidele jms. Kooskõlas EKPSi ja EKP põhikirja artikliga 32.4 peavad eurosüsteemi riikide keskpankad rahapoliitiliste operatsioonide ning väärt-paberituruprogrammi ja laiendatud varaostukava raames (v.a valitsuste võlakirjad) hoitavate väärt-paberite realiseeruvaid kahjumeid täies ulatuses jagama proportsionaalselt EKP kapitali sissemakstud osadega.¹⁴

14 EKPSi ja EKP põhikirja artikli 29 kohaselt märgivad liikmesriikide keskpankad vastavalt kapitalivõtmele oma osa EKP kapitalis. Kapitalivõtme arvestamisel võetakse võrdses osas arvesse liikmesriikide osa Euroopa Liidu elanikkonnas ja sisemajanduse koguproduktis. Osakaalu korrigeeritakse iga viie aasta järel või siis, kui muutub EKPSi kuuluvate riikide keskpankade koosseis. Kuna euroalavälised liikmesriigid ei oma õigust kapitalivõtme alusel jaotatavale EKP kasumile ja kahjumile, on Eesti Panga osalus EKP riskide jagamises alates 1. veebruarist 2020 0,2817%.

JUHATUSE KINNITUS 31. DETSEMBRIL 2022 LÖPPENUD MAJANDUSAASTA RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANDELE

Juhatus deklareerib oma vastutust Eesti Panga 31. detsembril 2022 lõppenud majandusaasta raamatupidamise aastaaruande koostamise eest.

Eesti Panga raamatupidamise aastaaruanne on koostatud Euroopa Keskpankade Süsteemi ja Euroopa Keskpanga põhikirja artikli 26.4 alusel kehtestatud eeskirjade kohaselt kooskõlas Euroopa Keskpanga nõukogu 3. novembri 2016. aasta suunisega (EKP/2016/34) raamatupidamise ja finantsaruandluse õigusraamistiku kohta Euroopa Keskpankade Süsteemis (uuesti sõnastatud)¹⁵ ning Eesti Panga seadusega. Osades, mida EKP suunised ei reguleeri, on lähtutud Eesti finantsaruandluse standardi nõuetest. Raamatupidamise aastaaruanne kajastab õigesti ja õiglaselt Eesti Panga vara, kohustusi, kapitali ning majandustegevuse tulemust.

Raamatupidamise aastaaruande koostamine eelmises lõigus kirjeldatud nõuete kohaselt eeldab juhatuselt hinnanguid, mis mõjutavad Eesti Panga varasid ja kohustusi aruande kuupäeva seisuga ning tulusid ja kulusid aruandeperioodil. Need hinnangud põhinevad kättesaadaval infol Eesti Panga seisundi ning kavatsuste ja riskide kohta raamatupidamise aastaaruande koostamispäeva seisuga. Raamatupidamise aastaaruandes kajastatud majandustehingute lõplikud tulemused võivad erineda juhatuse antud hinnangutest.

Raamatupidamise aastaaruande on 15. märtsil 2023 digitaalselt allkirjastanud kõik sellel päeval juhatusse kuulunud liikmed.

Madis Müller	Eesti Panga president, juhatuse esimees
Ülo Kaasik	Eesti Panga asepresident, juhatuse liige
Veiko Tali	Eesti Panga asepresident, juhatuse liige

¹⁵ EKP 3. novembri 2016. aasta suunis (EKP/2016/34) raamatupidamise ja finantsaruandluse õigusraamistiku kohta Euroopa Keskpankade Süsteemis (uuesti sõnastatud), (ELT L 347, 20.12.2016, lk 37).

BILANSS SEISUGA 31. DETSEMBER 2022

tuhandetes eurodes

	Kirje	31.12.2022	31.12.2021
VARAD			
Kuld ja nõuded kullas	1	14 075	13 278
Nõuded välisväärings euroalaväliste residentide vastu		2 059 880	2 014 373
Nõuded Rahvusvahelise Valuutafondi vastu	2	448 313	393 239
Pankade saldod, väärtpaberiinvesteeringud ja muud välisvarad	3	1 611 567	1 621 134
Nõuded välisväärings euroala residentide vastu	4	179 144	60 051
Nõuded eurodes euroalaväliste residentide vastu	5	170 026	0
Rahapoliitiliste operatsioonidega seotud laenud eurodes euroala krediitiasutustele	6	150 000	1 881 500
Muud nõuded eurodes euroala krediitiasutuste vastu	7	272	185
Euroala residentide väärtpaberid eurodes		10 987 780	9 932 185
Rahapoliitika eesmärgil hoitavad väärtpaberid	8	10 987 780	9 932 185
Eurosüsteemisesed nõuded		1 213 844	2 044 749
Kapitaliosalus Euroopa Keskpangas	9	95 252	93 534
Välisvaluutareservide ülekandmisega samaväärsed nõuded	10	113 648	113 648
Netonõuded seoses europangatähtede jaotamisega eurosüsteemis	11	1 004 944	1 294 651
Muud eurosüsteemisesed nõuded (neto)	12	0	542 916
Muud varad		122 319	106 399
Materiaalne ja immateriaalne põhivara	13	14 004	14 706
Muud finantsvarad	14	234	234
Bilansiväliste instrumentide ümberhindlusest tulenevad erinevused	15	145	66
Viitlaekumised ja ettemakstud kulud	16	70 941	48 020
Mitmesugused muud varad	17	36 995	43 372
VARAD KOKKU		14 897 341	16 052 720

Märkus. Bilansi lisa tabelites esitatud vahe- ja kogusummad ei pruugi ümardamise tõttu ühtida kõikide arvude summaga.

Selgitused lk 88–109 on raamatupidamise aastaaruande lahutamatu osa.

tuhandetes eurodes

	Kirje	31.12.2022	31.12.2021
KOHUSTUSED			
Ringluses olevad pangatähed	18	4 071 565	3 999 960
Rahapoliitiliste operatsioonidega seotud kohustused eurodes euroala krediidasutuste vastu		7 429 207	9 651 603
Arvelduskontod (sh kohustusliku reservi katmiseks)	19	487 221	9 651 603
Hoiustamise püsivõimalus	20	6 941 986	0
Muud kohustused eurodes euroala krediidasutuste vastu	21	85 005	75 807
Kohustused eurodes teiste euroala residentide vastu	22	477 632	1 035 606
Valitsussektor		454 712	1 013 135
Muud kohustused		22 920	22 471
Kohustused eurodes euroalaväliste residentide vastu	23	25	24
Kohustused välisvääringus euroala residentide vastu	24	274 965	86 817
Rahvusvahelise Valuutafondi arvestusühikute (SDR) vastaskirje	25	369 808	365 140
Eurosüsteemisesed kohustused		1 516 299	0
Muud eurosüsteemisesed kohustused (neto)	26	1 516 299	0
Muud kohustused		135 593	141 756
Bilansiväliste instrumentide ümberhindlusest tulenevad erinevused	15	7 228	28 542
Viitvõlad ja ettemakstud tulud	27	34 626	39 844
Mitmesugused muud kohustused	28	93 739	73 370
Eraldised	29	31 258	131 510
Ümberhindluskontod	30	20 224	77 817
Kapital ja reservid	31	485 759	482 997
Kapital		271 445	268 683
Reservid		214 314	214 314
Aruandeaasta kasum		0	3 682
KOHUSTUSED KOKKU		14 897 341	16 052 720

Märkus. Bilansi lisa tabelites esitatud vahe- ja kogusummad ei pruugi ümardamise tõttu ühtida kõikide arvude summaga.

Selgitused lk 88–109 on raamatupidamise aastaaruande lahutamatu osa.

2022. AASTA TULUDE-KULUDE ARUANNE

tuhandetes eurodes

	Kirje	2022	2021
Intressitulu		303 106	180 851
Intressikulu		-302 312	-152 949
Puhas intressitulu	32	794	27 902
Realiseeritud kasum finantstehingutest		-13 908	23 600
Finantsvarade allahindlused		-99 991	-10 414
Eraldised finantsriskide katmiseks	29	100 016	-11 000
Finantstehingute, allahindluste ja riskieraldiste puhastulem	33	-13 883	2 187
Tulu tehingutasudest ja muudest tasudest		643	368
Kulu tehingutasudest ja muudest tasudest		-59	-7
Puhastulu tehingutasudest ja muudest tasudest	34	584	361
Tulu aktsiatelt ja osalustelt	35	4 553	5 039
Monetaartulu puhastulem	36	30 463	-12 705
Muud tulud	37	2 471	2 125
	Puhastulu kokku	24 981	24 908
Personalikulu	38	-12 346	-11 337
Halduskulu	39	-7 292	-5 777
Materiaalse ja immateriaalse põhivara kulum	13	-1 775	-1 753
Pangatähtede tootmise teenused	40	-939	-1 005
Muud põhitegevuskulud	41	-2 629	-1 354
	Põhitegevuskulud	-24 981	-21 226
	Aruandeaasta kasum	0	3 682

Märkus. Tulude-kulude aruande lisa tabelites esitatud vahe- ja kogusummad ei pruugi ümardamise tõttu ühtida kõikide arvude summaga.

Selgitused lk 88–109 on raamatupidamise aastaaruande lahutamatu osa.

EESTI PANGA RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANDE LISAD

RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANDE KOOSTAMISEL KASUTATUD ARVESTUSPÕHIMÕTTED

ÜLDPÕHIMÕTTED

Eesti Panga (edaspidi „pank”) raamatupidamise aastaaruanne on koostatud Euroopa Keskpankade Süsteemi ja Euroopa Keskpanga põhikirja artikli 26.4 alusel kehtestatud eeskirjade kohaselt kooskõlas Euroopa Keskpanga nõukogu 3. novembri 2016. aasta suunisega (EKP/2016/34) raamatupidamise ja finantsaruandluse õigusraamistiku kohta Euroopa Keskpankade Süsteemis (uuesti sõnastatud)¹⁶ ning Eesti Panga seadusega. Osades, mida EKP suunised ei reguleeri, on lähtutud Eesti finantsaruandluse standardi nõuetest. Eesti finantsaruandluse standard on rahvusvaheliselt tunnustatud arvestuse ja aruandluse põhimõtetele tuginev avalikkusele suunatud finantsaruandluse nõuete kogum, mille põhinõuded kehtestatakse Eesti Vabariigi raamatupidamise seadusega ja mida täiendavad Raamatupidamise Toimkonna juhendid.

Raamatupidamise aastaaruande koostamine eeldab juhatusele hinnanguid Eesti Panga varasid ja kohustusi ning aruandeperioodi tulusid ja kulusid mõjutavate asjaolude kohta bilansikuupäeva seisuga. Need hinnangud põhinevad raamatupidamise aastaaruande koostamispäeva seisuga kättesaadaval teabel Eesti Panga seisundi ning kavatsuste ja riskide kohta.

Eesti Pank ei koosta rahavoogude aruannet, kuna Eesti Panga kui keskpanga rolli arvestades ei pakuks rahavoogude aruande avaldamine finantsaruande lugejatele olulist asjakohast teavet.

Raamatupidamise aastaaruanne on koostatud tuhandetes eurodes, kui puudub viide mõnele teisele ühikule.

Bilansikirjed on rühmitatud residentsuse (euroala, mitteeuroala) ja valuuta (euro, muud valuutad) järgi. Eraldi ridadel tuuakse välja rahapoliitikaga seotud nõuded ja kohustused.

Raamatupidamise aastaaruanne on koostatud soetusmaksumuse põhimõttest lähtudes, välja arvatud juhtudel, mida on lähemalt selgitatud järgnevatel arvestuspõhimõtetes.

VARAD JA KOHUSTUSED

Varad ja kohustused kajastatakse bilansis, kui on tõenäoline, et pank saab varast või kohustusest tulevikus majanduslikku kasu või kahju; peaaegu kõik varade ja kohustustega seotud riskid ning õigused on üle võetud; vara või kohustuse väärtust ja sellest tekkivat tulu või kulu saab usaldusväärset mõõta.

FINANTSVARAD JA KOHUSTUSED

Finantsvarad hõlmavad raha, lepingulist õigust saada teiselt poolelt raha või muud finantsvara, ja lepingulist õigust vahetada teise poolega finantsvara eelduslikult kasulikel tingimustel. Finantskohustused hõlmavad lepingulist kohustust tasuda teisele poolele raha või muu finantsvaraga või vahetada teise poolega finantsvara eelduslikult kahjulikel tingimustel.

Finantsvara võetakse algselt arvele soetusmaksumuses, mis on selle finantsvara eest makstud tasu õiglane väärtus. Finantskohustus võetakse algselt arvele soetusmaksumuses, mis on selle eest saadud tasu õiglane väärtus. Finantsvara ja -kohustust arvestatakse edaspidi selle tüübist tulenevalt turuväärtuses, soetusmaksumuses või korrigeeritud soetusmaksumuses. Turuväärtuse all mõistetakse summat, mille eest informeeritud, mitteseotud ning huvitatud pooled vahetavad varasid või arveldavad kohustusi. Turuväärtuses kajastatavat finantsvara hinnatakse ümber igal bilansipäeval.

Korrigeeritud soetusmaksumuse meetodil kajastatav finantsvara hinnatakse alla, kui on tõenäoline, et selle kaetav väärtus on väiksem bilansilisest väärtusest. Olulise finantsvara väärtuse langust hinnatakse iga objekti puhul eraldi. Väärtuse langust hinnatakse kogumina niisuguse finantsvara puhul, mis ei ole individuaalselt oluline ja mille korral ei ole otseselt teada, et selle väärtus on langenud. Finantsvara allahindlusi kajastatakse aruandeperioodi tulude-kulude aruandes kuluna.

¹⁶ EKP 3. novembri 2016. aasta suunis (EKP/2016/34) raamatupidamise ja finantsaruandluse õigusraamistiku kohta Euroopa Keskpankade Süsteemis (uuesti sõnastatud), (ELT L 347, 20.12.2016, lk 37).

VÄLISVÄÄRINGUS TOIMUNUD TEHINGUTE KAJASTAMINE

Välisvääringus nomineeritud finantsinstrumentidega tehtud tehingud (v.a võlakirjatehingud) kajastatakse tehingupäeval bilansivälistel kontodel. Arvelduspäeval pööratakse bilansivälised kanded ümber ja tehingud kajastatakse bilansis. Välisvaluuta ost ja müük mõjutavad välisvaluuta netopositsiooni tehingupäeval ning realiseeritud müügitulem arvutatakse samuti tehingupäeval. Välisvääringus nomineeritud finantsinstrumentidelt kogunenud intress ning üle- või alakurs arvutatakse ja kirjeldatakse iga päev. Need summad mõjutavad iga päev ka välisvaluuta positsiooni.

Välisvääringus nomineeritud varad ja kohustused konverteeritakse eurodeks bilansipäeval kehtiva EKP vahetuskursi alusel. Tulud ja kulud konverteeritakse tehingu kajastamise päeval kehtiva EKP vahetuskursi alusel. Bilansiliste ja bilansiväliste instrumentide ning välisvaluutavarade ja -kohustuste ümberhindlus toimub väärtingute kaupa.

Rahvusvahelise Valuutafondi (IMF) arvestusühik (SDR) määratakse valuutakorvi alusel. Eesti Pangale kuuluvate IMFi arvestusühikute ümberhindamiseks arvutati SDRi väärtus viie väärtingu (USA dollar, euro, Jaapani jeen, Suurbritannia nael ja Hiina renminbi) vahetuskursside kaalutud summana eurosse seisuga 30. detsember 2022.

2022. ja 2021. aasta 31. detsembril kasutati järgmisi valuutakursse:

	31.12.2022	31.12.2021
USD	1,0666	1,1326
GBP	0,88693	0,84028
JPY	140,66	130,38
CNY	7,3582	7,1947
SDR	0,798913	0,809127

KULD

Kulla väärtust hinnatakse aasta lõpu turuhinna alusel, eristamata hinna ja valuuta ümberhindluse erinevusi. 31. detsembril 2022 lõppenud aastal hinnati kulla väärtust sama aasta 30. detsembril kehtinud euro ja USA dollari vahetuskursi põhjal arvutatud kullaunsi eurohinna alusel.

VÄÄRTPABERID

Rahapoliitilistel eesmärkidel hoitavad väärtpaberid

Rahapoliitilistel eesmärkidel hoitavaid väärtpabereid kajastatakse amortiseeritud soetusmaksumuses, mida väärtuse languse korral korrigeeritakse.

Muud väärtpaberid

Turukõlblikke väärtpabereid (v.a rahapoliitilistel eesmärkidel hoitavad väärtpaberid) ja muid samalaadseid varasid hinnatakse konkreetsete väärtpaberite kaupa bilansipäeval kehtinud keskmiste turuhindade või asjakohase tulukõvera alusel. 31. detsembril 2022 lõppenud aasta puhul kasutati sama aasta 30. detsembril kehtinud keskmisi turuhindu.

TULUDE KAJASTAMINE

Tulud ja kulud on kajastatud tulude-kulude aruandes arvestusperioodi jooksul tekkepõhiselt, sõltumata raha laekumisest või tasumisest. Välisvaluuta, kulla ja väärtpaberite müügist saadud realiseeritud kasum ja kahjum arvutatakse vastava vara keskmise hinna alusel ning kajastatakse tulude-kulude aruandes.

Realiseerimata kasumit ei kajastata tulude-kulude aruandes, vaid bilansis kirjel „Ümberhindluskontod“.

Realiseerimata kahjum kajastatakse aasta lõpu seisuga tulude-kulude aruandes kirjel „Finantsvarade allahindlused“, kui see ületab vastaval ümberhindluskontol kajastatud eelnevate perioodide ümberhindluskasumit. Ühe valuuta-, väärtpaberi- ja kullapositsiooni realiseerimata kahjumit ei tasaarvestata teise valuuta-, väärtpaberi- ega kullapositsiooni realiseerimata kasumiga. Kui mis tahes valuuta-, väärtpaberi- või kullapositsiooni puhul tuvastatakse aasta lõpus realiseerimata kahjum, vähendatakse selle keskmist hinda, et see vastaks aasta lõpu vahetuskursile või turuhinnale.

Ostetud väärtpaberite üle- ja alakursid kajastatakse osana intressitulust ning amortiseeritakse igapäevaselt väärtpaberi eluea lõpuni.

Rahapoliitiliste operatsioonide intressitulud ja -kulud esitatakse netona bilansi(alam-)kirjete kaupa.

PÖÖRDTEHINGUD

Repotehingud ehk väärtpaberite müügi- ja tagasiostutehingud on kajastatud väärtpaberite tagatisel võetud laenuna, st väärtpaberid kajastatakse bilansis varana ning tagasiostusumma kohustusena.

Pöördrepotehingud ehk väärtpaberite ostu- ja tagasimüügitehingud on kajastatud väärtpaberite tagatisel antud laenuna. Pöördrepotehingute tagatiseks olevaid väärtpabereid ei kajastata panga bilansis.

INVESTEERINGUD AKTSIATESSE

Investeeringud aktsiatesse on kajastatud turuväärtuses, kui seda saab usaldusväärselt hinnata. Aktsiate turuväärtust ei saa usaldusväärselt hinnata, kui aktsiatega aktiivselt ei kaubelda ning puuduvad nende väärtuse usaldusväärse hindamise alternatiivsed meetodid. Kõnealusel juhul kajastatakse aktsiad soetusmaksumuses, mida väärtuse languse korral korrigeeritakse. Aktsiate müügitulu ja -kulu on kirjendatud tuludekulude aruandes pärast seda, kui kõik müügitingimused on täidetud. Dividenditulu on kajastatud perioodi tuluna.

PÕHIVARA

Põhivaraks peetakse varasid kasuliku tööeaga üle ühe aasta ja maksumusega alates 10 000 eurost. Põhivara võetakse arvele soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnast ja muudest põhivara kasutuselevõtuga otseselt seotud väljaminekutest. Põhivarana on bilansis kajastatud maa, hooned, hoonete tehnosüsteemid, info- tehnoloogia riistvara, tarkvara ja muu pikaajalise kasutusega vara. Samuti kajastatakse põhivara hulgas ettemaksed põhivara eest.

Maa ja kunsti- ning kultuurivara soetusmaksumust ei amortiseerita. Lähtudes varade eeldatavast kasutuseast, arvestatakse ülejäänud põhivaralt kulumit lineaarsel meetodil allpool esitatud kulumimäärade kohaselt.

	2022
Hooned ja ehitised	3%
Hoonete tehnosüsteemid	10%
Riistvara	20%
Tarkvara, mootorsõidukid	15–50%
Muu põhivara	7–20%

Tarkvara kulumimäärade eristamise vajadus tuleneb kõrge soetusmaksumuse ja erineva kasuliku tööeaga rakendustarkvara kasutuselevõtust.

Hilisemad väljaminekud materiaalse põhivara objektile kajastatakse põhivarana, kui on tõenäoline, et pank saab tulevikus varaobjektiga seotud majanduslikku kasu ning varaobjekti soetusmaksumust saab usaldusväärselt mõõta. Jooksvad hooldus- ja remonditööd kajastatakse perioodikuluna.

ERALDISED FINANTSRIISKIDE KATMISEKS

Keskpannga tegevust arvestades võib pank moodustada bilansis eraldise finantsriskide katmiseks. Panga juhatus otsustab eraldise suurendamise või vähendamise panga riskipositsiooni põhjendatud hinnangu alusel. Riskieraldist kasutatakse ümberhindluskontodega katmata kahjude katmiseks juhatuse kinnitatud mahus. Kui riskidele antud hinnangu tagajärjel eraldise suurust vähendatakse, siis kajastatakse vähendatav summa aruandeperioodi tuluna.

FINANTSINSPEKTSIOONIGA SEOTUD NÕUDED JA KOHUSTUSED

Eesti Panga bilansis on nõue finantsinspektsiooni vastu Eesti Panga osutatud teenuste ja käibevara hankimise eest ning kohustus seoses finantsinspektsiooni arvelduskontoga Eesti Pangas.

BILANSIVÄLISED INSTRUMENDID

Välisvaluutainstrumentid, st välisvaluuta forvardtehingud, valuutavahetustehingute forvardosad ja muud välisvaluutainstrumentid, mis hõlmavad ühe valuuta vahetamist teise vastu tulevasele kuupäevale, arvatakse kursivahest tuleneva kasumi ja kahjumi arvutamisel välisvaluuta netopositsiooni hulka. Hetke- ja tähtpäeva-kursi vahet käsitletakse nii ostu kui ka müügi puhul tekkepõhiselt intressikohustuse või -nõudena.

Intressimäärade futuurlepingute marginaalide igapäevased muutused kajastatakse tulude-kulude aruandes.

TINGIMUSLIKUD KOHUSTUSED

Tingimuslike kohustustena avalikustatakse aastaaruande lisades lubadused, garantiid ja muud kohustused, mis teatud tingimustel võivad tulevikus muutuda kohustusteks, kuid mille realiseerumise tõenäosus on panga juhtkonna hinnangul väiksem kui mitterealiseerumise tõenäosus.

BILANSIPÄEVAJÄRGSED SÜNDMUSED

Varade ja kohustuste positsioone korrigeeritakse sündmuste korral, mis ilmnesid bilansipäeva ja aruande koostamispäeva vahel, kuid on seotud aruandeperioodil või varasematel perioodidel toimunud tehingutega ja/või mõjutavad oluliselt varade ja kohustuste olukorda bilansipäeval. Olulised bilansipäevajärgsed sündmused, mis ei mõjuta varade ega kohustuste olukorda bilansipäeval, avaldatakse aastaaruande lisas.

RINGLUSES OLEVAD PANGATÄHED

Europangatähti lasevad ringluses EKP ja euroala riikide keskpangad, kes koos moodustavad eurosüsteemi.¹⁷ Ringluses olevate europangatähtede koguväärtus jaotatakse eurosüsteemi riikide keskpankade vahel iga kuu viimasel tööpäeval vastavalt pangatähtede jaotamise alusele.¹⁸

EKP-le jaotatud osa ringluses olevate europangatähtede koguväärtusest on 8%. Ülejäänud 92% on jaotatud eurosüsteemi riikide keskpankadele vastavalt nende kapitaliosalusele EKPs. Eesti Panga osa eurosüsteemi riikide keskpankadele jaotatud pangatähtede koguväärtusest on avaldatud bilansi kohustuste poolal kirjel „Ringluses olevad pangatähed“.

Pangatähtede jaotamise aluse kohaselt eurosüsteemi riikide keskpankadele jaotatud europangatähtede väärtuse ja keskpankade tegelikult ringluses lastud europangatähtede väärtuse erinevust kajastatakse eurosüsteemisiseste saldodena. Need nõuded või kohustused¹⁹ avaldatakse allkirjel „Eurosüsteemisisest saldod: netonõuded/netokohustused seoses europangatähtede jaotamisega eurosüsteemis“ (vt „Eurosüsteemisisest saldod“ arvestuspõhimõtteid käsitlevas lisas).

Eurosüsteemis europangatähtede jaotamisest tulenevaid eurosüsteemisisest saldodid korrigeeritakse eurosularahale ülemineku aasta²⁰ ja sellele järgneva viie aasta jooksul, et vältida suuri muutusi riikide keskpankade tuludes eelnevate aastatega võrreldes. Korrigeerimisel võetakse arvesse erinevust vaatlusalusel perioodil²¹ eurosüsteemi riikide keskpankade ringluses lastud pangatähtede keskmise väärtuse ja nende pangatähtede keskmise väärtuse vahel, mis neile sel perioodil EKP kapitali märkimise aluse järgi oleks jaotatud. Korrigeerimisi vähendatakse aasta-aastalt kuni eurosularaha kasutuselevõtule järgnenud kuuenda aasta esimese päevani, kui tulu pangatähtedelt jaotatakse täielikult proportsionaalselt eurosüsteemi riikide keskpankade EKP kapitali sissemakstud osadega. Nendelt saldodelt saadav intressitulu ja -kulu tasaarveldatakse EKP kaudu ja avaldatakse tulude-kulude aruandes kirjel „Puhas intressitulu“.

MEENEMÜNDID

Emiteeritud meenemüntide nimiväärtust ei kajastata bilansis kohustusena, kuna nende tagasiostmise

17 EKP 13. detsembri 2010. aasta otsus (EKP/2010/29) europangatähtede emiteerimise kohta (uuesti sõnastatud) (ELT L 35, 9.2.2011, lk 26).

18 Pangatähtede jaotamise alus – protsentuaalne väärtus, mis tuleneb EKP osa arvessevõtmisest europangatähtede koguväljalaskes ja kapitali märkimise aluse kohaldamisest riikide keskpankade osale selles kogusummas.

19 EKP 3. novembri 2016. aasta otsus (EKP/2016/36) eurot rahaühikuna kasutatavate liikmesriikide keskpankade emissioonitulu jaotuse kohta (uuesti sõnastatud) (ELT L 347, 20.12.2016, lk 26).

20 Eurosularahale ülemineku aasta on aasta, kui europangatähed saavad liikmesriigis seaduslikuks maksevahendiks.

21 Vaatlusperiood on 24 kuu pikkune ajavahemik, mis algab 30 kuud enne päeva, kui europangatähed saavad vaadeldavas liikmesriigis seaduslikuks maksevahendiks.

töenäosus on väga väike ning nende väärismetalli väärtus ületab nominaalväärtust. Meenemüntide müügist saadud tulu kajastatakse tulude-kulude aruandes tekkepõhiselt.

EUROOPA KESKPANGA KASUMI VAHEJAOTUS

EKP nõukogu otsuse kohaselt tuleb EKP emissioonitulu, mis tekib 8% europangatähtede jaotamisest EKP-le, ja EKP tulu, mis tekib väärtpaberituruprogrammi (SMP), pandikirjade kolmanda ostukava (CBPP3), varaga tagatud väärtpaberite ostukava (ABSPP), avaliku sektori väärtpaberite ostukava (PSPP) ning pandeemia majandusmõju ohjeldamise erakorralise ostukava (PEPP) raames ostetud väärtpaberitelt, täies ulatuses jaotada eurosüsteemi riikide keskpankadele samal majandusaastal, kui see tekib. Kui EKP nõukogu ei otsusta teisiti, jaotab EKP selle tulu järgneva aasta jaanuaris kasumi vahejaotuse käigus.²² Jaotatakse kogu tulu, välja arvatud juhul, kui EKP aasta puhaskasum on väiksem kui saadud tulu. Jaotatavat tulu võidakse vähendada juhul, kui EKP nõukogu teeb otsuse eraldise moodustamiseks, katmaks finantsriske. EKP nõukogu võib ka otsustada, et kulud, mida EKP on kandnud seoses europangatähtede emiteerimise ja käitlemisega, kaetakse ringluses olevatelt europangatähtedelt saadud tulust.

Eurosüsteemi riikide keskpankadele jaotatud tulu avaldatakse tulude-kulude aruandes kirjel „Tulu aktsiatelt ja osalustelt”.

EUROSÜSTEEMISESED SALDOD

Eurosüsteemisisesed nõuded, mis tulenevad Eesti Panga kapitaliosalusest EKPs, esitatakse kirjel „Kapitaliosalus Euroopa Keskpangas”. Nimelt hõlmab see bilansikirje i) riikide keskpankade sissemakseid EKP märgitud kapitali, ii) riikide keskpankade tasutud netosummasid nende osade suurenemise tõttu EKP omakapitali väärtuses²³ tulenevalt kõigist eelmistest kohandustest EKP kapitali märkimise aluses ja iii) sissemakseid kooskõlas EKPSi põhikirja artikliga 48.2 seoses nende liikmesriikide keskpankadega, kelle suhtes kehtestatud erandid on tühistatud.

Eurosüsteemisisesed saldod, mis tulenevad eurosüsteemiga liituvate riikide EKP-le üle kantud välisvaluutareservidest, nomineeritakse eurodes ja esitatakse kirjel „Välisvaluutareservide ülekandmisega samaväärsed nõuded”.

Eurosüsteemis europangatähtede jaotamisest tulenevad eurosüsteemisisesed saldod esitatakse ühtse netovara või -kohustusena kirjel „Netonõuded/netokohustused seoses europangatähtede jaotamisega eurosüsteemis” (vt „Ringluses olevad pangatähed” arvestuspõhimõtteid käsitlevas lisas).

Eurosüsteemisisesed saldod tulenevad valdavalt Euroopa Liidus tehtavatest piiriülestest maksetest, mis arveldatakse keskpanga rahas eurodes. Enamasti algatavad neid tehinguid erasektori üksused (st krediidi-asutused, ettevõtted ja üksikisikud). Tehingud töödeldakse TARGET2²⁴ kaudu ja nende põhjal tekivad vastastikku saldod Euroopa Liidu keskpankade TARGET2 kontodel. Saldod tasaarveldatakse ja suunatakse iga päev EKP-le, mille tulemusena jääb iga liikmesriigi keskpangale netopositsioon EKP suhtes. Euroala riikide keskpankade eurosüsteemisisesed nõuete ja kohustuste positsioonid EKP suhtes, mis tulenevad nende osalusest TARGET2s, ning muud eurosüsteemisisesed positsioonid eurodes (nt kasumi vahejaotus keskpankadele, monetaartulu jaotamine) esitatakse bilansis ühtse varade või kohustuste netopositsioonina kirjel „Muud eurosüsteemisisesed nõuded (neto)” või „Muud eurosüsteemisisesed kohustused (neto)”.

22 EKP 15. detsembri 2014. aasta otsus (EKP/2014/57) Euroopa Keskpanga tulu vahepealse jaotamise kohta (uuesti sõnastatud) (ELT L 53, 25.2.2015, lk 24).

23 Omakapitali väärtus hõlmab kõiki EKP reserve, ümberhindluskontosid ja reservidega samaväärseid eraldisi, millest on maha arvatud varasematest perioodidest üle kantud kahjum. Kui kapitali märkimise alust kohandatakse majandusaasta jooksul, hõlmab omakapitali väärtus ka kohandamise kuupäevaks akumuleeritud EKP netokasumit või netokahjumit.

24 Üleeuroopaline automatiseeritud reaalaajaline brutoarvelduste kiirülekandesüsteem.

BILANSI LISA

KIRJE 1 – KULD JA NÕUDED KULLAS

Eesti Panga kullareservide väärtusest annab ülevaate alljärgnev tabel.

	31.12.2022	31.12.2021
Kuld (untsi)	8 250,171	8 250,171
Untsi turuhind (eurot)	1 706,075	1 609,483
Ümberhindlus (tuhat eurot)	6 888	6 091
Turuväärtus (tuhat eurot)	14 075	13 278

KIRJE 2 – NÕUDED RAHVUSVAHELISE VALUUTAFONDI VASTU

Nõuded Rahvusvahelise Valuutafondi vastu sisaldavad IMFi arvestusühiku (SDR) kontot IMFis ja reservpositsiooni IMFis.

	<i>tuhandetes eurodes</i>	
	31.12.2022	31.12.2021
SDRi konto IMFis	371 048	319 422
Reservpositsioon IMFis	77 264	73 817
Osalus IMFis	305 135	301 356
IMFi konto nr 1	-227 870	-227 539
Kokku	448 313	393 239

SDRi konto Rahvusvahelises Valuutafondis

IMFi igale liikmesriigile avatakse SDRi konto, mida kasutatakse laenu tehingute ja mitmesuguste muude operatsioonide korral. SDRi kontol kajastatakse IMFi liikmesriikidele välisreservide toetuseks ja ülemaailmse likviidsuse suurendamiseks jagatud SDRid (vt bilansi lisa kirje 25 „Rahvusvahelise Valuutafondi arvestusühikute (SDR) vastaskirje“).

2021. aasta lõpus liitus Eesti Pank SDRide vabatahtliku kauplemiskokkuleppega. 2022. aastal tehti selle raames esimesed neli tehingut ning nende tulemusel suurenes SDRi konto maht 37,7 miljoni SDRi võrra. Lisaks oli SDRide väärtuse suurenemine eurodes tingitud SDRide kallinemisest euro suhtes 2022. aastal ning aasta jooksul saadud intressitulust (vt „Välisvääringus toimunud tehingute kajastamine“ arvestuspõhimõtteid käsitlevas lisas).

Reservpositsioon Rahvusvahelises Valuutafondis

Eesti Pank esindab Eesti Vabariiki Rahvusvahelises Valuutafondis. IMFi igale liikmesriigile on kehtestatud kvoot, mis määrab tema osaluse (liikmemaksu) suuruse ja hääleõiguse IMFis. Rahvusvahelise Valuutafondi liikmeks olek on kajastatud varades ja võrdub liikmesriigi kvoodiga.

Eesti Vabariigi kvoot Rahvusvahelises Valuutafondis oli 2022. aasta lõpul 243,6 miljonit SDRi.

Reservpositsiooni IMFis moodustab kvoodi ja IMFi konto nr 1 netosumma. Reservpositsiooni suurust mõjutab Eesti Vabariigi osalemine IMFi finantstehingute plaanis (FTP). Reservpositsiooni suurenemise põhjus 2022. aastal oli FTP laenude väljamakse summas 2 miljonit SDRi (2021. aastal 5 miljonit SDRi). Eesti osaleb IMFi finantstehingute plaanis alates 2012. aastast. Lisaks mõjutas SDRide väärtuse suurenemist eurodes SDRide kallinemine euro suhtes 2022. aastal.

KIRJE 3 – PANKADE SALDOD, VÄÄRTPABERIINVESTEERINGUD JA MUUD VÄLISVARAD

Kirjel 3 kajastatakse pangakontode jäägid välisvääringus euroalavälistes krediidiasutustes, USA dollarites nomineeritud aktsiafondid ja tähtajalised hoiused ning USA, Austraalia, Kanada dollarites ning Suurbritannia naelades nomineeritud investeeringud euroalaväliste residentide väärtpaberitesse. Eesti Panga välisvaluuta-reservid olid paigutatud peamiselt USA valitsuse võlakirjadesse ning valitsuse garantiiga kinnisvaraga tagatud võlakirjafondidesse ja Austraalia, Kanada ning Suurbritannia valitsuste võlakirjadesse. Investeeringute õiglane väärtus määratakse aktiivsetel turgudel noteeritud hindade alusel.

	<i>tuhandetes eurodes</i>	
	31.12.2022	31.12.2021
Võlakirjad	1 304 225	1 239 299
Aktsiafondid	178 678	172 083
Võlakirjafondid	104 626	101 959
Tähtajalised hoiused	23 439	21 985
Arvelduskontod	598	85 809
Kokku	1 611 567	1 621 134

	<i>tuhandetes eurodes</i>	
	31.12.2022	31.12.2021
USD	842 829	844 709
AUD	246 042	235 761
CAD	243 692	233 511
GBP	179 360	221 747
JPY	99 637	75 805
SEK	3	5
CHF	2	9 592
NZD	1	3
NOK	1	0
Kokku	1 611 567	1 621 134

KIRJE 4 – NÕUDED VÄLISVÄÄRINGUS EUROALA RESIDENTIDE VASTU

Kirjel 4 kajastatakse pöördrepod ja pangakontode jäägid välisvääringus euroala krediidasutustes ning USA dollarites nomineeritud investeeringud euroala residentide võlakirjadesse.

	<i>tuhandetes eurodes</i>	
	31.12.2022	31.12.2021
Pöördrepod	178 433	0
Arvelduskontod	711	801
Võlakirjad	0	59 250
Kokku	179 144	60 051

	<i>tuhandetes eurodes</i>	
	31.12.2022	31.12.2021
GBP	178 489	155
USD	396	59 528
AUD	130	130
CAD	120	228
JPY	8	9
Kokku	179 144	60 051

KIRJE 5 – NÕUDED EURODES EUROALAVÄLISTE RESIDENTIDE VASTU

2022. aasta 31. detsembri seisuga hõlmas see kirje investeeringuid võlakirjafondidesse 170 miljoni euro väärtuses (2021. aasta 0 eurot).

KIRJE 6 – RAHAPOLIITILISTE OPERATSIOONIDEGA SEOTUD LAENUD EURODES EUROALA KREDIIDIASUTUSTELE

2022. aasta 31. detsembri seisuga oli eurosüsteemi omanduses kokku 1324,3 miljardi euro väärtuses rahapoliitilisi nõudeid, millest Eesti Panga bilansis on 150 miljoni euro väärtuses (2021. aastal 1881,5 miljoni euro väärtuses) pikemaajalisi refinantseerimistehinguid. Kooskõlas EKPSi põhikirja artikliga 32.4 peavad eurosüsteemi riikide keskpangad rahapoliitiliste operatsioonidega seotud realiseeruvaid kahjumeid täies ulatuses jagama proportsionaalselt EKP kapitali sissemakstud osadega. Eesti Panga osatähtsus EKP sissemakstud kapitalis on 0,2817%.

Kahjum võib tekkida vaid siis, kui vastaspool jääb maksejõuetuks ja kui vastaspoole tagatise realiseerimisest saadud vahendid on ebapiisavad. EKP nõukogu on välistanud riskide jagamise, kui tegu on tagatisega, mida riikide keskpangad võivad aktsepteerida omal vastutusel.

EKP nõukogu võttis 2019. aastal kasutusele seitsmest operatsioonist koosneva seeria suunatud pikemaajalisi kvartaalseid refinantseerimisoperatsioone (TLTRO-III). 2020. aasta detsembris lisas EKP nõukogu veel kolm selle seeria operatsiooni, mis viidi läbi ajavahemikus juuni–detsember 2021 ja mille tähtaeg on kolm aastat. Esimese seitsme TLTRO-III operatsiooni puhul on alates 2021. aasta detsembrist, 12 kuud pärast iga TLTRO-III operatsiooni arveldamist, osalejatel võimalus kord kvartalis TLTRO-III operatsioon enne selle tähtaja saabumist lõpetada või selle summat vähendada. Kaheksanda ja järgnevate TLTRO-III operatsioonide puhul avanes sama võimalus alates 2022. aasta juunist. EKP nõukogu algsete otsuste kohaselt võis igale TLTRO-III operatsioonile kohaldatav lõplik intressimäär olla sama madal kui hoiustamise püsivõimaluse keskmine intressimäär asjaomase operatsiooni keskel.

Lisaks otsustas nõukogu 2020. aastal²⁵ COVID-19 šokile reageerides, et ajavahemikul 24. juunist 2020 23. juunini 2021 ja 24. juunist 2021 23. juunini 2022 – vastavalt eriintressimäära periood ja täiendav eriintressimäära periood – võib kohaldatav intressimäär olla kuni 50 baaspunkti alla hoiustamise püsivõimaluse keskmise intressimäära samal ajavahemikul, kuid ei tohi igal juhul olla alla –1%. Peale selle otsustas nõukogu 27. oktoobril 2022, et alates 23. novembrist 2022 kuni iga vastava TLTRO-III operatsiooni tagasimaksetähtaja saabumiseni või ennetähtaegse tagasimaksmise kuupäevani indekseeritakse TLTRO-III operatsioonide intressimäär sel perioodil kehtivate keskmiste EKP baasintressimääradega. Samal kuupäeval otsustas EKP nõukogu kehtestada kolm täiendavat vabatahtlikku ennetähtaegse tagasimaksmise tähtaega, et anda TLTRO-III operatsioonides osalejatele lisavõimalus oma vastavad TLTRO-III laenud enne tähtaja saabumist osaliselt või täielikult tagasi maksta. 2022. aastal maksti Eesti Pangale ennetähtaegselt tagasi 1731,5 miljoni euro ulatuses TLTRO-III laene.

Tegelikud intressimäärad saavad teatavaks alles operatsiooni lõpptähtajal või ennetähtaegse tagasimakse ajal ning enne seda saab usaldusväärse hinnangu anda üksnes juhul, kui eriintressimäära perioodi ja täiendava eriintressimäära perioodi intressimääraga seotud andmed on juba edastatud vastaspooltele. See tähendab, et 2022. aasta finantsaruannetes kasutati TLTRO-III kogunenud intresside arvutamiseks järgmisi määrasid: kuni 23. juunini 2022 täiendava eriintressimäära perioodi intressimäärasid, mille andmed edastati vastaspooltele 10. juunil 2022, ajavahemikul 24. juunist 2022 kuni 22. novembrini 2022 oli intressimäär seotud keskmise kohaldatava EKP baasintressimääraga arvelduspäevast kuni 22. novembrini 2022 ning ajavahemikul 23. novembrist 2022 kuni 31. detsembrini 2022 indekseeriti intressimäär selle perioodi keskmise kohaldatava EKP baasintressimääraga.

KIRJE 7 – MUUD NÕUDED EURODES EUROALA KREDIIDIASUTUSTE VASTU

2022. aasta 31. detsembri seisuga hõlmas see kirje arvelduskontode saldosisid eurodes euroala krediitiasutustes 272 279 euro väärtuses (2021. aastal 184 528 euro väärtuses).

KIRJE 8 – RAHAPOLIITIKA EESMÄRGIL HOITAVAD VÄÄRTPABERID

Kirjel 8 kajastatakse väärtpaberid, mis Eesti Pank on omandanud pandikirjade teise ostukava (CBPP2), pandikirjade kolmanda ostukava (CBPP3), avaliku sektori väärtpaberite ostukava (PSPP) ning pandeemia majandusmõju ohjeldamise uue erakorralise ostukava (PEPP) raames.

²⁵ EKP nõukogu 2020. aasta 30. aprilli ja 10. detsembri otsused.

Teise tagatud võlakirjade ostukava (CBPP2) raames soetatud väärtpaberid jõudsid 2022. aasta jooksul lõpp-tähtjani, mistõttu 31. detsembri 2022. aasta seisuga Eesti Pangal kõnealuseid väärtpabereid enam ei ole.

	Alguskuupäev	Lõppkuupäev	Otsus	Kõlblikud väärtpaberid ¹
Lõpule jõudnud/lõpetatud ostukavad				
Pandikirjade esimene ostukava	juuli 2009	juuni 2010	EKP/2009/16	Euroala residentide pandikirjad
Pandikirjade teine ostukava	november 2011	oktoober 2012	EKP/2011/17	Euroala residentide pandikirjad
Väärtpaberituruprogramm	mai 2010	september 2012	EKP/2010/5	Euroalal emiteeritud avaliku ja erasektori võlaväärtpaberid
Varaostukava				
Pandikirjade kolmas ostukava	oktoober 2014	käimasolev	EKP/2020/8 (koos muuda- tustega)	Euroala residentide pandikirjad
Varaga tagatud väärtpaberite ostukava	november 2014	käimasolev	EKP/2014/45 (koos muuda- tustega)	Euroala residentide kõrgema ja garanteeritud keskmise järgu nõudeõigusega varatagatisega väärtpaberid
Avaliku sektori väärtpaberite ostukava	märts 2015	käimasolev	EKP/2020/9	Võlakirjad, mille on emiteerinud euroala riikide keskvalitsused, piirkondlikud või kohalikud omavalitsused või euroalal asuvad rahvusvahelised organisatsioonid ja mitmepoolsed arengupangad
Ettevõtlussektori väärtpaberite ostukava	juuni 2016	käimasolev	EKP/2016/16 (koos muuda- tustega)	Võlakirjad ja kommertsväärtpaberid, mille on emiteerinud euroalal asutatud pankadeväälised ettevõtted
Pandeemia majandusmõju ohjeldamise erakorraline varaostukava				
Pandeemia majandusmõju ohjeldamise erakorraline varaostukava	märts 2020	käimasolev	EKP/2020/17 (koos muuda- tustega)	Kõik varaostukava raames kõlblikud varaliigid ²

1) Konkreetsete ostukavade kõlblikuskriteeriumeid on täpsemalt selgitatud EKP nõukogu otsustes.

2) Kreeka Vabariigi valitsuse emiteeritud väärtpaberite suhtes on kehtestatud kõlblikkusnõudeid puudutav erand.

2022. aasta esimeses kvartalis jätkas eurosüsteem varaostukava (APP)²⁶ raames netooste keskmiselt 20 miljardi euro eest kuus. 2022. aasta märtsis otsustas EKP nõukogu²⁷ korrigeerida netoostusummasid aprillis 40 miljardi euroni, mais 30 miljardi euroni ning juunis 20 miljardi euroni. 2022. aasta juunis otsustas²⁸ nõukogu alates 1. juulist 2022 APPi raames netovaraostud lõpetada. EKP nõukogu kavatses aegumistähtjani jõudnud väärtpaberite põhiosamakseid täies mahus reinvesteerida 2023. aasta veebruari lõpuni. Seejärel kahaneb APPi portfelli mõõdetava ja ennustatava tempoga, kuna eurosüsteem ei investeerinud enam kõiki aegumistähtjani jõudnud väärtpaberite põhiosamakseid. Kahanemine ulatub 2023. aasta teise kvartali lõpuni keskmiselt 15 miljardi euroni kuus ning selle edasine tempo määratakse aja jooksul. EKP nõukogu hindab regulaarselt APPi portfelli kahandamise tempot, et tagada selle kooskõla rahapoliitika üldise strateegia ja kursiga, säilitada turu toimimine ning kindel kontroll lühiajaliste rahaturu tingimuste üle.

Samuti jätkas eurosüsteem 2022. aasta esimeses kvartalis netovaraostude tegemist pandeemia majandusmõju ohjeldamise erakorralise varaostukava (PEPP) raames²⁹, ehkki, vastavalt EKP nõukogu detsembris tehtud otsusele³⁰, aeglasemas tempos kui sellele eelnevas kvartalis. Sama otsuse alusel lõpetati 2022. aasta märtsi lõpus PEPPi netoostud. Nõukogu kavatses PEPPi raames ostetud ja aegumistähtjani jõudnud väärtpaberite põhiosamakseid reinvesteerida vähemalt 2024. aasta lõpuni. Reinvesteeringul jätkab nõukogu paindlikku lähenemist, et vältida pandeemiaga seotud ohtusid rahapoliitika ülekandemehhanismidele. PEPPi portfelli edaspidist likvideerimist kavatakse juhtida, et vältida sekkumist asjakohasesse rahapoliitika kurssi.

26 Lisateave varaostukava kohta on saadaval EKP veebisaidil.

27 Vt 2022. aasta 10. märtsi pressiteadet EKP nõukogu otsuste kohta.

28 Vt 2022. aasta 9. juuni pressiteadet EKP nõukogu otsuste kohta.

29 Lisateave erakorralise varaostukava kohta on saadaval EKP veebisaidil.

30 Vt 2021. aasta 16. detsembri pressiteadet EKP nõukogu otsuste kohta.

Kõigi nende ostukavade raames ostetud väärtpabereid hinnatakse amortiseeritud soetusmaksumuses, väärtpaberite allahindlus tehakse väärtuse languse korral (vt „Väärtpaberid” arvestuspõhimõtteid käsitlevas lisas). Eesti Pangale kuuluvate väärtpaberite amortiseeritud soetusmaksumused ja turuväärtused³¹ (mida ei kajastata bilansis ega tulude-kulude aruandes ning esitatakse vaid teavitamise eesmärgil) on järgmised:

tuhandetes eurodes

	31.12.2022		31.12.2021	
	Amortiseeritud soetusmaksumus	Turuväärtus	Amortiseeritud soetusmaksumus	Turuväärtus
Avaliku sektori väärtpaberite ostukava	6 770 252	5 908 923	6 524 392	6 627 111
Pandeemia majandusmõju ohjeldamise erakorraline ostukava	3 869 090	3 201 128	3 224 817	3 175 153
Pandikirjade kolmas ostukava	348 439	324 233	175 977	175 414
Pandikirjade teine ostukava	0	0	6 999	7 036
Kokku	10 987 780	9 434 284	9 932 185	9 984 714

EKP nõukogu hindab regulaarselt nende ostukavade raames ostetud väärtpaberitega seotud finantsriske. Varade väärtuse langust kontrollitakse igal aastal, võttes arvesse andmeid aasta lõpu seisuga, ning tulemused kiidab heaks EKP nõukogu. Seejuures hinnatakse varade väärtuse languse näitajaid iga ostukava puhul eraldi. Kui täheldatakse väärtuse languse näitajaid, tehakse täiendav analüüs, et kinnitada, et väärtuse langus pole väärtpaberite rahavoogusid mõjutanud.

Kooskõlas EKPSi põhikirja artikliga 32.4 peavad eurosüsteemi riikide keskpangad eelnimetatud varaostukavade raames hoitavate väärtpaberite realiseeruvaid kahjumeid täies ulatuses jagama proportsionaalselt EKP kapitali sisse makstud osadega.

2022. aastal ei tuvastatud kõnealuste väärtpaberite väärtuse langust ning Euroopa Keskpanga nõukogu otsustas, et on oodata kõikide tulevaste rahavoogude laekumist.

KIRJE 9 – KAPITALIOSALUS EUROOPA KESKPANGAS

Kirjel 9 kajastatakse Eesti Panga osalus EKPs. EKPSi põhikirja artikli 28 järgi on EKPSi liikmesriikide keskpangad ainsad EKP kapitali märkijad. Märgitava kapitali arvutamise alus on kapitaliosaluse määr, mis on kehtestatud EKPSi põhikirja artikli 29 kohaselt; seda korrigeeritakse iga viie aasta järel või siis, kui muutub EKPSi kuuluvate riikide keskpankade koosseis.

Eesti Panga puhul hõlmab see bilansikirje i) sisse makset EKP märgitud kapitali, ii) Eesti Panga tasutud netosummat tema osa suurenemise tõttu EKP omakapitali väärtuses tulenevalt kõigist eelmistest kohandustest EKP kapitali märkimise aluses ja iii) sisse makseid kooskõlas EKPSi põhikirja artikliga 48.2.

EKP märgitud kapitali maht on 10 825 miljonit. See püsis pärast Inglise keskpanga EKPSist lahkumist muutumatuna ja Inglise keskpanga osa (14,3%) EKP märgitud kapitalis jagati ümber euroala keskpankade ja ülejäänud euroalaväliste riikide keskpankade vahel.

EKP sisse makstud kapital püsis samuti 2020. aastal muutumatuna 7659 miljoni euro tasemel, kuna ülejäänud riikide keskpangad pidid katma Inglise keskpanga sisse makstud osa (58 miljonit eurot) EKP kapitalis. Lisaks otsustas EKP nõukogu, et euroala riikide keskpangad peavad oma suurenenud osakaalud EKP-le täies ulatuses sisse maksma kahe aastase osamaksena³². Seega maksis Eesti Pank 29. detsembril 2021. aastal 1,7 miljonit, suurendades oma osa sisse makstud kapitalis 21,4 miljonilt eurolt 2020. aastal 23,1 miljoni euroni 2021. aastal. Teine osamakse summas 1,7 miljonit eurot maksti 2022. aastal, mille tulemusel suurenes Eesti Panga osa sisse makstud kapitalis 23,1 miljonilt eurolt 2021. aastal 24,8 miljoni euroni 2022. aastal.

Euroopa Liidu riikide keskpankade EKP kapitali märgitud ja sisse makstud osad on esitatud järgnevas tabelis.

31 Turuväärtused on ligikaudsed ja tuletatakse turunoteeringute alusel. Kui turunoteeringud ei ole kättesaadavad, arvutatakse turuväärtused eurosüsteemi sisemudelite abil.

32 Selle tulemusel suurenes EKP sisse makstud kapital 7659 miljonilt eurolt 2020. aastal 8270 miljoni euroni 2021. aastal ja 8880 miljoni euroni 2022. aastal.

	Osakaalud kapitali märkimises alates	Märgitud kapi- tal alates	Sisse- makstud kapital alates	Sisse- makstud kapital sei- suga
	01.02.2020	01.02.2020	27.12.2022	26.12.2022
	%	€	€	€
Nationale Bank van België / Banque Nationale de Belgique	2,9630	320 744 959	320 744 959	298 517 938
Deutsche Bundesbank	21,4394	2 320 816 566	2 320 816 566	2 159 988 350
Eesti Pank	0,2291	24 800 091	24 800 091	23 081 492
Central Bank of Ireland	1,3772	149 081 997	149 081 997	138 750 896
Bank of Greece	2,0117	217 766 667	217 766 667	202 675 847
Banco de España	9,6981	1 049 820 011	1 049 820 011	977 069 462
Banque de France	16,6108	1 798 120 274	1 798 120 274	1 673 513 927
Banca d'Italia	13,8165	1 495 637 102	1 495 637 102	1 391 992 269
Central Bank of Cyprus	0,1750	18 943 762	18 943 762	17 630 995
Latvijas Banka	0,3169	34 304 447	34 304 447	31 927 214
Lietuvos Bankas	0,4707	50 953 308	50 953 308	47 422 340
Banque centrale du Luxembourg	0,2679	29 000 194	29 000 194	26 990 535
Central Bank of Malta	0,0853	9 233 731	9 233 731	8 593 851
De Nederlandsche Bank	4,7662	515 941 487	515 941 487	480 187 714
Oesterreichische Nationalbank	2,3804	257 678 468	257 678 468	239 821 836
Banco de Portugal	1,9035	206 054 010	206 054 010	191 774 855
Banka Slovenije	0,3916	42 390 728	42 390 728	39 453 130
Národná banka Slovenska	0,9314	100 824 116	100 824 116	93 837 195
Suomen Pankki – Finlands Bank	1,4939	161 714 781	161 714 781	150 508 251
Vahesumma – euroala riikide keskpangad	81,3286	8 803 826 700	8 803 826 700	8 193 738 097
Българска народна банка (Bulgarian National Bank)	0,9832	106 431 470	3 991 180	3 991 180
Česká národní banka	1,8794	203 445 183	7 629 194	7 629 194
Danmarks Nationalbank	1,7591	190 422 699	7 140 851	7 140 851
Hrvatska narodna banka	0,6595	71 390 922	2 677 160	2 677 160
Magyar Nemzeti Bank	1,5488	167 657 709	6 287 164	6 287 164
Narodowy Bank Polski	6,0335	653 126 802	24 492 255	24 492 255
Banca Națională a României	2,8289	306 228 625	11 483 573	11 483 573
Sveriges Riiksbank	2,9790	322 476 961	12 092 886	12 092 886
Vahesumma – euroalaväliste liikmesriikide keskpangad	18,6714	2 021 180 370	75 794 264	75 794 264
Kokku	100,0000	10 825 007 070	8 879 620 963	8 269 532 360

Euroalaga liitumisel kohaldati Eesti Pangale EKPSi põhikirja artikli 48.2 sätet, mille järgi on keskpank kohustatud tasuma osa EKP reservidest, ümberhindluskontodest ning EKP riskieraldisest vastavalt oma kapitaliosalusele EKP-s. Eesti Panga osa EKP reservides, ümberhindluskontodes ning riskieraldistes moodustas aasta lõpu seisuga 70 452 404 eurot.

KIRJE 10 – VÄLISVALUUTARESERVIDE ÜLEKANDMISEGA SAMAVÄÄRSED NÕUDED

Kirjel 10 kajastatakse Eesti Panga nõuded, mis tulenevad eurosüsteemiga liitumisel EKP-le üle kantud välisvaluutareservidest. Kõnealune välisvaluutareserv koosnes 85% ulatuses Jaapani jeenidest ja 15% ulatuses kullast. Nõuded on nomineeritud eurodes nende ülekandmise ajal kindlaks määratud väärtuse alusel. EKPSi põhikirja artikli 30.2 kohaselt on need summad fikseeritud vastavalt riikide keskpankade osakaalule EKP märgitud kapitalis. Välisvaluutas üle kantud nõuetelt makstav intress arvutatakse iga päev eurosüsteemi põhiliste refinantseerimisoperatsioonide hiliseima kehtiva intressi piirmäära kohaselt, arvestamata kulda, millelt intressi ei maksta.

KIRJE 11 – NETONÕUDED SEOSSES EUROPANGATÄHTEDE JAOTAMISEGA EUROSÜSTEEMIS

Kirje 11 hõlmab Eesti Panga nõudeid eurosüsteemi vastu seoses europangatähtede jaotamisega eurosüsteemis (vt „Ringluses olevad pangatähed” ja „Eurosüsteemisesed saldod” arvestuspõhimõtteid käsitlevas lisas).³³ Nõuetelt makstav intress arvutatakse iga päev eurosüsteemi põhiliste refinantseerimisoperatsioonide hiliseima kehtiva intressi piirmäära kohaselt.

KIRJE 12 – MUUD EUROSÜSTEEMISESED NÕUDED (NETO)

Kirjel 12 kajastatakse netonõuded, mis tulenevad TARGET2 konto saldost, eurosüsteemi riikide keskpankadelt kogutava ja neile jaotatava monetaartulu vahest tulenevast kohustusest ning EKP kasumi vahejaotuse nõudest.

	<i>tuhandetes eurodes</i>	
	31.12.2022	31.12.2021
TARGET2	0	554 785
EKP kasumi vahejaotus	0	423
Muud eurosüsteemisesed nõuded	0	414
Monetaartulu ümberjaotamine	0	-12 705
Kokku	0	542 916

2022. aasta lõpus oli nende saldode tulemuseks netokohustus, mis kajastati kirjel 26 „Muud eurosüsteemisesed kohustused (neto)“.

KIRJE 13 – MATERIAALNE JA IMMATERIAALNE PÕHIVARA

	<i>tuhandetes eurodes</i>					
Soetusmaksumus	Hooned	Riistvara	Tarkvara	Muu põhivara	Mootorsõidukid	Kokku
Jääk 2021. aasta lõpul	28 760	3 669	5 809	6 052	31	44 321
Soetatud	233	137	180	155	0	706
Maha kantud, müüdüd	0	-66		-133	-21	-220
Jääk 2022. aasta lõpul	28 993	3 741	5 989	6 074	10	44 807
Akumuleeritud kulum						
Jääk 2021. aasta lõpul	18 226	2 853	4 084	5 219	31	30 413
Arvestatud	705	441	359	270	0	1 775
Vähendatud	0	-66		-133	-21	-220
Jääk 2022. aasta lõpul	18 931	3 228	4 443	5 356	10	31 968
Jääkväärtus						
Jääk 2021. aasta lõpul	10 534	816	1 725	833	0	13 908
Jääk 2022. aasta lõpul	10 062	513	1 546	718	0	12 839
Ettemaksud põhivara eest						
Jääk 2021. aasta lõpul	0	0	798	0	0	798
Jääk 2022. aasta lõpul	137	0	1 027	0	0	1 165
Kokku põhivara						
Jääk 2021. aasta lõpul	10 534	816	2 523	833	0	14 706
Jääk 2022. aasta lõpul	10 199	513	2 574	718	0	14 004

Põhivara soetati 2022. aastal 706 287 euro eest (2021. aastal 1 176 629 euro eest). Hoonete hangete raames 33 Eurosüsteemi europangatähtedega seoses valitud arvestusmetoodika kohaselt jaotatakse EKP-le ringluses olevate europangatähtede koguväärtusest iga kuu 8%. Ülejäänud 92% ringluses olevate europangatähtede väärtusest jaotatakse iga kuu riikide keskpankade vahel hangetes, mida suunatakse Euroopa Keskpanga Eurosüsteemi üles Euroopa liitumise kiirlekanalide süsteemi Easpeel nimetatud arvestusmetoodika järgi riigi keskpangale jaotatavate europangatähtede väärtuse ja ringluses olevate europangatähtede (TARGET2) ja väärtoperiaalvõrduste ühisplatvormi (T2S) liitmisele seotud arenduse, inventarhaldete ja erinevus kajastatakse kirjel „Eurosüsteemisesed netonõuded/netokohustused seoses europangatähtede jaotamisega eurosüsteemis”.

moodustasid suure osa pangatähtede sorteerimismasinade ning audio-videoseadmete uuendused.

KIRJE 14 – MUUD FINANTSVARAD

Kirjel 14 kajastatakse Rahvusvaheliste Arvelduste Panga ja SWIFTi aktsiad.

Eesti Pangal on Rahvusvaheliste Arvelduste Pangas 214 aktsiat (200 hääleõigusega aktsiat) soetusmaksumusega 217 118 eurot ja 5 SWIFTi aktsiat soetusmaksumusega 17 150 eurot.

KIRJE 15 – BILANSIVÄLISTE INSTRUMENTIDE ÜMBERHINDLUSEST TULENEVAD ERINEVUSED

Kirjel 15 kajastatakse aasta lõpuks lõpetamata valuutavahetustehingute ja valuutaforvardite ümberhindlusest tulenevaid muutusi. Muutused tulenevad sellest, et tehingud hinnatakse ümber eurodesse bilansipäeval kehtiva vahetuskursi alusel, võrreldes väärtusega eurodes, mis saadakse tehingute konverteerimisel vastava välisvääringu keskmise maksumuse alusel kõnealusel päeval.

KIRJE 16 – VIITLAEKUMISED JA ETTEMAKSTUD KULUD

Kirjel 16 on kajastatud finantsinstrumentide tekkepõhised intressid ning mitmesugused ettemaksed teenuste eest. Samuti kajastatakse sellel kirjel nõue finantsinspektsiooni vastu Eesti Panga osutatud teenuste ja käibevara hankimise eest.

	<i>tuhandetes eurodes</i>	
	31.12.2022	31.12.2021
Intrassinõuded	68 044	45 227
Võlakirjad	42 093	38 712
Tuletistehingud	18 376	6 042
Eurosüsteemisisesed saldod	5 131	0
Tähtajalised hoiused ja arvelduskontod	2 070	473
Pöördrepotehingud	373	0
Laenud	1	0
Ettemakstud kulud	1 145	1 213
Nõuded finantsinspektsiooni vastu	1 126	1 434
Muud nõuded	626	145
Kokku	70 941	48 020

KIRJE 17 – MITMESUGUSED MUUD VARAD

	<i>tuhandetes eurodes</i>	
	31.12.2022	31.12.2021
Valuutavahetustehingud	34 719	33 029
Eesti Panga töötajate laenud	2 197	2 807
Lisatagatise nõudega laenud	0	7 432
Muud	79	104
Kokku	36 995	43 372

Eesti Panga töötajatele on antud kinnisvaraga tagatud eluasemelaene maksimaalselt 30 aastaks. Enne 2012. aastat välja antud eluasemelaenude intressimäär on krediidasutustele makstav hoiustamise püsivõimaluse intressimäär, millele lisandub riskimarginaal, kuid kokku mitte üle intressimäära ülempiiri. Hoiustamise püsivõimaluse intressimäär oli võrdne EKP hoiuseintressimääraga, mis 2022. aastal oli vahemikus –0,5 kuni 0% (2021. aastal –0,5%). Intressimäära ülempiir on kahekordne EKP põhiliste refinantseerimisoperatsioonidele kohaldatav intressimäär. Alates 2012. aastast välja antud eluasemelaenude intressimäär on kuue kuu euribor, millele lisandub 0,5%, kuid kokku mitte üle intressimäära ülempiiri. Alates 2014. aasta juunikuust välja antud eluasemelaenude intressimäär on kuue kuu euribor, millele lisandub 1,25%. Alates 2015. aasta 1. juulist lõpetati Eesti Panga töötajatele laenude andmine.

Kirjel kajastatakse aasta lõpuks lõpetamata valuutavahetus- ja forvardtehingute saldod (vt lisa kirje 42

„Tuletistehingud“). Need tulenevad sellest, et tehingud hinnatakse eurodesse ümber bilansipäeval kehtiva vastava valuuta keskmise kursi alusel, võrreldes seda euroväärtusega, millega tehingud esialgu kajastati (vt „Bilansivälised instrumendid“ arvestuspõhimõtteid käsitlevas lisas).

KIRJE 18 – RINGLUSES OLEVAD PANGATÄHED

Kirje 18 kajastab Eesti Panga osa ringluses olevate europangatähtede koguväärtusest (vt „Ringluses olevad pangatähed“ arvestuspõhimõtteid käsitlevas lisas). Eesti Panga tegelikult ringlusse lastud europangatähtede koguväärtus on väiksem kui pangatähtede jaotamise aluse kohaselt Eesti Pangale jaotatud europangatähtede väärtus. Erinevusest tulenev nõue kajastatakse bilansi kirjel 11 „Netonõuded seoses europangatähtede jaotamisega eurosüsteemis“.

	<i>tuhandetes eurodes</i>	
	31.12.2022	31.12.2021
Europangatähed	3 066 621	2 705 308
Europangatähtede korrigeerimine	1 359 213	1 642 690
EKP pangatähed (8%)	-354 269	-348 039
Kokku	4 071 565	3 999 960

KIRJE 19 – ARVELDUSKONTOD (SH KOHUSTUSLIKU RESERVI KATMISEKS)

Kirjel 19 on kajastatud Eesti krediidasutuste arvelduskontod Eesti Pangas, välja arvatud krediidasutuste vahendid, mis ei ole vabalt kasutatavad, mis on eraldi välja toodud kohustuste kirjel 21 „Muud kohustused eurodes euroala krediidasutuste vastu“. 20. detsembrini 2022 maksti pankade kohustusliku reservi saldodele intressi eurosüsteemi põhiliste refinantseerimisoperatsioonide hiliseima kehtiva intressi piirmäära kohaselt. 27. oktoobril 2022 otsustas EKP nõukogu, et alates 21. detsembrist 2022 makstakse neile saldodele intressi vastavalt hoiustamise püsivõimaluse intressimääradele.

Reservihoiuseid, mis ületavad nõutava kohustusliku reservi, tasustatakse nullprotsendilise või hoiustamise püsivõimaluse intressimääraga, sõltuvalt sellest, kumb on madalam. Alates 30. oktoobrist 2019 võttis EKP nõukogu kasutusele reservidelt makstavate intresside kaheastmelise süsteemi, milles osa krediidasutuste hoitavast ülelikviidsusest (st kohustusliku reservi nõudeid ületavad reservihoiused) vabastati hoiustamise püsivõimaluse suhtes kohaldatavast negatiivsest intressimäärast. Sellelt osalt võetav aastaintressimäär oli 0%. Kohustusliku reservi nõudeid ületav reservihoiuste maht, mis oli aasta lõpu seisuga vabastatud hoiustamise püsivõimaluse intressimäärast – nn vabastatud osa –, oli kindlaks määratud krediidasutuse kohustusliku reservi kuuekordse nõudena³⁴. Hoitavalt ülelikviidsuselt, mille suhtes vabastust ei kohaldata, tuli ka edaspidi tasuda intressi, mille määr oli 0% või võrdne hoiustamise püsivõimaluse intressimääraga, olenevalt sellest, kumb oli madalam. Pärast seda, kui hoiustamise püsivõimaluse intressimäär alates 14. septembrist 2022 üle nulli tõsteti, otsustas nõukogu kaheastmelise süsteemi peatada ning määras kordajaks nulli, kuna nimetatud süsteem polnud enam vajalik.

2022. aastal oli krediidasutuste arvelduskontode keskmine saldo 5 965 717 805 eurot (2021. aastal 8 161 746 496 eurot).

KIRJE 20 – HOIUSTAMISE PÜSIVÕIMALUS

Kirjel 20 kajastatakse üleõhoiused, mida teevad pangad, kes saavad kasutada eurosüsteemi likviidsust vähendavat püsivõimalust eelnevalt kindlaksmääratud intressimääraga. Hoiustamise püsivõimaluse intressimäär on võrdne EKP hoiuseintressimääraga, mis 2022. aastal oli vahemikus –0,5 kuni 0% (2021. aastal –0,5%).

34 EKP nõukogu võib aja jooksul seda kordajat hoitava ülelikviidsuse taseme muutmise järgi kohandada.

KIRJE 21 – MUUD KOHUSTUSED EURODES EUROALA KREDIIDIASUTUSTE VASTU

Kirjel 21 kajastatakse krediidasutuste vahendid, mis ei ole vabalt kasutatavad.

KIRJE 22 – KOHUSTUSED EURODES TEISTE EUROALA RESIDENTIDE VASTU

Kirje 22 sisaldab peamiselt rahandusministeeriumi, finantsinspektsiooni ja tagatisfondi Eesti Pangas avatud arvelduskonto saldod. Nendele arvestatakse intresse kord kuus arvelduskonto päeva jäägi alusel vastavalt €STR (ingl *euro short-term rate*) intressimääradele.

KIRJE 23 – KOHUSTUSED EURODES EUROALAVÄLISTE RESIDENTIDE VASTU

Kirjel 23 kajastatakse euroalaväliste residentide hoiused eurodes.

KIRJE 24 – KOHUSTUSED VÄLISVÄÄRINGUS EUROALA RESIDENTIDE VASTU

Kirjel 24 kajastatakse USA dollarites nomineeritud repotehingud euroala residentidega.

KIRJE 25 – RAHVUSVAHELISE VALUUTAFONDI ARVESTUSÜHIKUTE (SDR) VASTASKIRJE

Kirjel 25 kajastatakse kohustus IMFi vastu, mis tuleneb IMFi 2009. aasta 7. augusti otsusest suurendada kõigile liikmesriikidele suunatud SDRide emissiooni. Eesmärk oli liikmesriikide välisreserve toetades suurendada ülemaailmset likviidsust. SDRide jagamise tulemusena sai Eesti 61 965 241 SDRi. 2021. aasta 2. augustil otsustas IMF suurendada kõigile liikmesriikidele suunatud SDRide emissiooni. Eesmärk on suurendada globaalset reserve likviidsust ja toetada nõrgemaid riike praeguses majandusolukorras. SDRide jagamise tulemusena sai Eesti 233 479 644 SDRi (vt bilansi lisa kirje 2 „Nõuded Rahvusvahelise Valuutafondi vastu“).

KIRJE 26 – MUUD EUROSÜSTEEMISESED KOHUSTUSED (NETO)

Kirjel 26 kajastatakse netokohustused, mis tulenevad TARGET2 konto saldost, eurosüsteemi riikide keskpankadelt kogutava ja neile jaotatava monetaartulu vahest tulenevast nõudest.

	<i>tuhandetes eurodes</i>	
	31.12.2022	31.12.2021
TARGET2	1 547 436	0
Monetaartulu ümberjaotamine	-30 463	0
Muud eurosüsteemisesed kohustused	-675	0
Kokku	1 516 299	0

31. detsembril 2022 sisaldab kirje netokohustust eurosüsteemi ees, mis tekib muude euroala riikide keskpankadega TARGET2 maksesüsteemi kaudu tehtud ülekannetest. TARGET2 saldole makstav intress arvutatakse iga päev eurosüsteemi põhiliste refinantseerimisoperatsioonide hiliseima kehtiva intressi piirmäära kohaselt.

Lisaks sisaldab kirje nõuet EKP vastu seoses monetaartulu ümberjaotamisega, mis tuleneb eurosüsteemi riikide keskpankadelt kogutava ja neile jaotatava monetaartulu vahest (vt tulude-kulude aruande lisa kirje 36 „Monetaartulu puhastulem“).

2021. aasta lõpus oli nende saldode tulemuseks netonõue, mis kajastati kirjel 12 „Muud eurosüsteemisesed nõuded (neto)“.

KIRJE 27 – VIITVÕLAD JA ETTEMAKSTUD TULUD

	<i>tuhandetes eurodes</i>	
	31.12.2022	31.12.2021
Intressikohustused	29 726	35 160
Tuletistehingud	20 441	7 207
TARGET2	3 141	0
Rahapoliitilised operatsioonid	2 974	27 908
SDRi emissioon	1 698	33

	<i>tuhandetes eurodes</i>	
	31.12.2022	31.12.2021
Krediitiasutuste hoiused	859	0
Repotehingud	610	11
Arvelduskontod	4	0
Tasumata arved	1 353	1 113
Maksudkohustused	1 135	1 436
Puhkusereserv	733	700
Väljamaksmata töötasu	700	924
Muud kohustused	979	511
Kokku	34 626	39 844

Kirjel 27 kajastatakse finantsinstrumentide tekkepõhised intressid, millest suurema osa moodustavad rahapoliitiliste operatsioonide ja tuletistehingute intressikohustused. Kirjel kajastatakse ka bilansipäeval tähtaega ootavad arveldamata kohustused, millest suurema osa moodustavad maksudkohustused ja tasumata arved Eesti Pangale osutatud teenuste eest.

KIRJE 28 – MITMESUGUSED MUUD KOHUSTUSED

	<i>tuhandetes eurodes</i>	
	31.12.2022	31.12.2021
Euromündid	79 740	73 293
Lisatagatise nõudega laenud	13 812	0
Valuutaforvardtehingud	174	63
Muud kohustused	13	14
Kokku	93 739	73 370

Kirjel 28 kajastatakse peamiselt emiteeritud euromündid.

Kirjel kajastatakse aasta lõpuks lõpetamata valuutavahetus- ja forvardtehingute saldod (vt lisa kirje 42 „Tuletistehingud“). Need tulenevad sellest, et tehingud hinnatakse eurodesse ümber bilansipäeval kehtiva vastava valuuta keskmise kursi alusel, võrreldes seda euro väärtusega, millega tehingud esialgu kajastati (vt „Bilansivälised instrumendid“ arvestuspõhimõtteid käsitlevas lisas).

KIRJE 29 – ERALDISED

	<i>tuhandetes eurodes</i>	
	31.12.2022	31.12.2021
Eesti kroonide vahetuskohustus	27 674	27 910
Eraldis finantsriskide katteks	3 584	103 600
Kokku	31 258	131 510

Kirjel 29 kajastatakse eraldis finantsriskide katteks (riskieraldis) ja eraldis Eesti kroonide vahetuskohustuse täitmiseks.

Riskieraldise moodustamise eesmärk on katta rahapoliitiliste operatsioonide ja investeerimisvarade finantsriskid eraldistega. Kooskõlas EKPSi põhikirja artikliga 32.4 peavad eurosüsteemi riikide keskpangad väärt-paberituruprogrammi raames, laiendatud varaostukava raames (v.a valitsuste võlakirjad) ning pandeemia majandusmõju ohjeldamise uue erakorralise varaostukava raames hoitavate väärt-paberite realiseeruvaid kahjumeid täies ulatuses jagama proportsionaalselt EKP kapitali sisse makstud osadega. Riskieraldise moodustamisel on lähtutud erinevatest riskihinnangutest (ingl *value at risk, expected shortfall*). 2021. aasta 31. detsembri seisuga oli üldise riskieraldise suurus 103,6 miljonit eurot. Juhatus otsustas Eesti Panga 2022. aasta kahjumi katmiseks kasutada finantsriskide katteks tehtud eraldist 100 miljoni euro ulatuses (vt tulude-kulude aruande lisa kirje 33 „Finanstehingute, allahindluste ja riskieraldiste puhastulem“). Seisuga 31.12.2022 vähenes eraldise summa 3,6 miljoni euroni.

2016. aastal tehti eraldis summas 29,6 miljonit eurot Eesti kroonide vahetuskohustuse täitmiseks, mis moodustas 66% vahetuskohustuse summast. Eraldise tegemisel lähtuti teiste keskpankade varasemast vahetuskohustuse täitmise statistikast. Eraldise arvelt rahastatakse Eesti kroonide vahetusi eurode vastu. 2022. aastal vähendati eraldist Eesti kroonide tagastamise tõttu summas 235 892 eurot (2021. aastal 230 929 eurot). Eesti krooni pangatähti ja münte saab panga muuseumis eurodeks vahetada tähtajatult piiramatus koguses kursiga 1 EUR = 15,6466 EEK. Juhatus hindab Eesti kroonide vahetuskohustuse eraldise suurust igal aastal, võttes arvesse andmeid aasta lõpu seisuga.

KIRJE 30 – ÜMBERHINDLUSKONTOD

	<i>tuhandetes eurodes</i>	
	31.12.2022	31.12.2021
Välisvaluuta	12 728	10 501
Kuld	6 888	6 091
Aktsiafondid	578	54 042
Võlakirjad	30	5 301
Võlakirjafondid	0	1 882
Kokku	20 224	77 817

Ümberhindluskontodel kajastatakse varade ja kohustuste realiseerimata tuludest tulenevad ümberhindlusreservid. Aasta lõpu realiseerimata kulu kajastatakse tulude-kulude aruandes kirjel „Finantsvarade allahindlused”.

KIRJE 31 – KAPITAL JA RESERVID

Kapitali ja reserve muutused 2022. aastal on esitatud alljärgnevas tabelis.

	<i>tuhandetes eurodes</i>		
	31.12.2022	2021. aasta kasumi jaotus	31.12.2021
Põhikapital	100 000	0	100 000
Reservkapital	171 445	2 761	168 683
Erireserv	214 314	0	214 314
Kokku	485 759	2 761	482 997

Eesti Panga seaduse (EPS) paragrahvi 30 kohaselt suunatakse vähemalt 25% aastakasumist põhikapitali suurendamiseks kuni riigikogu poolt määratud summani.³⁵ Riigikogu poolt määratud summa on EPSis sätestatud põhikapitali suurus, milleks on 100 miljonit eurot.³⁶ Vähemalt 25% aastakasumist suunatakse Eesti Panga nõukogu otsusel reservkapitali täiendamiseks.³⁷ Eesti Panga nõukogu 28. aprilli 2015. aasta otsusega Eesti Panga 2014. aasta kasumi jaotamise kohta võrdsustus Eesti Panga reservkapital Eesti Panga põhikapitaliga. Reservkapitali võrdsustumisel põhikapitaliga otsustas riigikogu 12. aprillil 2016 jätkata Eesti Panga reservkapitali suurendamist 300 miljoni euroni. Pärast nimetatud eraldiste tegemist võidakse osa kasumist Eesti Panga nõukogu otsuse alusel eraldada sihtkapitalide ja -fondide moodustamiseks ning täiendamiseks. Kasumi ülejäänud osa kantakse riigieelarvesse. Eesti Pank kandis 2022. aastal riigieelarvesse 2021. aasta kasumist 0,9 miljonit eurot.

35 EPS § 30 lg 2.

36 EPS § 25 lg 2.

37 EPS § 30 lg 3.

TULUDE-KULUDE ARUANDE LISA

KIRJE 32 – PUHAS INTRESSITULU

tuhandetes eurodes

	2022	2021
Puhas intressitulu	794	27 902
Intressitulu	303 106	180 851
Tuletistehingud	207 603	107 407
Võlakirjad	46 495	32 655
Eurosüsteemiseses saldod	37 040	35 395
Arvelduskontod	4 469	70
Pöördreotehingud	2 407	146
Võlakirjafondid	2 384	1 038
Hoiused	1 887	4 098
Tähtajalised hoiused	446	6
Võlakirjade laenamine	325	23
Eesti Panga töötajate laenud	5	4
Muud intressitulud	46	8
Intressikulu	-302 312	-152 949
Tuletistehingud	-224 837	-117 003
Eurosüsteemiseses saldod	-52 549	-18 984
Võlakirjad	-12 221	-16 582
Reotehingud	-5 951	-252
Arvelduskontod	-4 596	-128
Hoiused	-2 100	0
Muud intressikulud	-59	0

tuhandetes eurodes

	2022	2021
Eurosüsteemiseses intressitulud	37 040	35 395
Rahapoliitilised operatsioonid	20 261	32 478
Rahapoliitika eesmärgil hoitavad väärtpaberid	10 279	2 917
Pangatähtede jaotamine eurosüsteemis	5 933	0
Välisvaluutareservide ülekandmine	567	0
Eurosüsteemiseses intressikulud	-52 549	-18 984
Rahapoliitilised operatsioonid	-38 299	-18 984
TARGET2	-14 250	0

KIRJE 33 – FINANTSTEHINGUTE, ALLAHINDLUSTE JA RISKIERALDISTE PUHASTULEM

tuhandetes eurodes

	2022	2021
Finantstehingute, allahindluste ja riskieraldiste puhastulem	-13 883	2 187
Realiseeritud kasum finantstehingutest	-13 908	23 600
Võlakirjad	-44 333	6 870
Võlakirjafondid	-478	165
Finantsvarahalduse kulu	-26	-10
Aktiafondid	25 199	11 813
Valuutakursi tulud/kulud	5 263	4 534

	<i>tuhandetes eurodes</i>	
	2022	2021
Tuletistehingud	467	228
Finantsvarade allahindlused	-99 991	-10 414
Võlakirjade realiseerimata kahjum	-67 676	-10 397
Võlakirjafondide realiseerimata kahjum	-23 291	0
Aktsiafondide realiseerimata kahjum	-8 285	0
Valuutakursi realiseerimata kahjum	-744	-20
Laenuportfelli allahindluse netomuutus	4	4
Eraldised finantsriskide katmiseks	100 016	-11 000

KIRJE 34 – PUHASTULU TEHINGUTASUDEST JA MUUDEST TASUDEST

	<i>tuhandetes eurodes</i>	
	2022	2021
Puhastulu tehingutasudest ja muudest tasudest	584	361
Tulu tehingutasudest ja muudest tasudest	643	368
Arveldusteeninduse tulud	633	366
Trahvid, viivised ja muud tasud	10	2
Kulu tehingutasudest ja muudest tasudest	-59	-7
Komisjonitasud	-54	-3
Muud tasud	-5	-4

KIRJE 35 – TULU AKTSIA TELT JA OSALUSTELT

	<i>tuhandetes eurodes</i>	
	2022	2021
Tulu aktsiatelt ja osalustelt	4 553	5 039
Dividendid aktsiafondidelt	3 468	3 368
Dividendid osalusest IMFis	893	35
EKP kasumi jaotamine	118	1 079
Rahvusvaheliste Arvelduste Panga dividendid	74	134
EKP kasumi vahejaotus	0	423

Kirje hõlmab peamiselt dividenditulu aktsiafondidelt. 2022. aastal otsustas EKP nõukogu EKP aasta üldist finantstulemust silmas pidades mitte jaotada ringluses olevatelt pangatähtedelt saadud tulu, samuti SMP, APPi ja PEPPi raames ostetud väärtpaberitelt teenitud tulu (vt „Euroopa Keskpanga kasumi vahejaotus” arvestuspõhimõtteid käsitlevas lisas).

KIRJE 36 – MONETAARTULU PUHASTULEM

	<i>tuhandetes eurodes</i>	
	2022	2021
Monetaartulu puhastulem	30 463	-12 705
Monetaartulu ümberjaotamine	30 340	-13 073
Eesti Panga kogutud monetaartulu	10 238	-16 369
Eesti Pangale jaotatud monetaartulu	20 102	3 296
Eelmiste aastate monetaartulu korrigeerimine	122	367

Eurosüsteemi riikide keskpankade 2022. aastal kogutud monetaartulu puhastulem oli kokku 7136,1 miljonit eurot, mis sisaldab ka Eesti Panga osa. Eurosüsteemi kogutud monetaartulu jaotatakse riikide keskpankadele nende osa kohaselt EKP kapitali märkimise aluses. Eesti Panga –10,2 miljoni euro ulatuses

kogutud monetaartulu ja Eesti Pangale jaotatud 20,1 miljoni euro suuruse monetaartulu erinevusest tekkis netotulemina 30,3 miljoni euro ulatuses tulu. Eesti Panga kogutud monetaartulu moodustavad eurosüsteemisesed intressitulud ja -kulud, mis kajastatakse kirjel 32 „Puhas intressitulu“. Eesti Pangale on jaotatud monetaartulu proportsionaalselt EKP kapitali sisse makstud osadega. Eesti Panga osatähtsus EKP sisse makstud kapitalis on 0,2817%.

Eurosüsteemi iga riigi keskpanga monetaartulu tekib riigi keskpanga märgitud varade tegelikust aastatulist, millest on maha arvatud kulud kohustuste baasi kuuluvatelt kohustustelt.

Märgitud varad koosnevad järgmistest kirjetest: rahapoliitiliste operatsioonidega seotud laenud eurodes euroala krediidiasutustele, rahapoliitika eesmärgil hoitavad väärtpaberid, EKP-le välisvaluutareserve ülekandmisega samaväärsed nõuded, eurosüsteemisesed netonõuded seoses TARGET2 tehingutega, eurosüsteemisesed netonõuded seoses europangatähtede jaotamisega eurosüsteemis, pikema kui üheaastase tähtajaga rahapoliitiliste operatsioonide kvartali lõpus kajastatud kogutud intressinõue, piiratud kogus riikide keskpankade kullavarudest proportsionaalselt nende EKP kapitali sisse makstud osadega.

Kohustuste baas koosneb põhiliselt järgmistest kirjetest: ringluses olevad pangatähed, rahapoliitiliste operatsioonidega seotud kohustused eurodes euroala krediidiasutuste vastu, eurosüsteemisesed netokohustused seoses TARGET2 tehingutega, eurosüsteemisesed netokohustused seoses europangatähtede jaotamisega eurosüsteemis, pikema kui üheaastase tähtajaga rahapoliitiliste operatsioonide kvartali lõpus kajastatud kogutud intressikohustus. Kohustuste baasi kuuluvatelt kohustustelt makstav intress arvatakse kogutavast monetaartulust maha.

Iga riigi keskpanga monetaartulu määratakse, mõõtes tegelikku tulu, mis tuleneb raamatupidamises kirjeldataud märgitud varadest. Erandina ei peeta kulda tuluallikaks ning järgnevat peetakse tulu tekitavaks intressi piirmääraga, mida kasutati eurosüsteemi viimases põhilises refinantseerimisoperatsioonis: i) väärtpaberid, mida hoitakse 2. juuli 2009. aasta otsuse EKP/2009/16 (tagatud võlakirjade ostu kava rakendamise kohta) alusel rahapoliitika eesmärgil; ii) väärtpaberid, mida hoitakse 3. novembri 2011. aasta otsuse EKP/2011/17 (teise tagatud võlakirjade ostu kava rakendamise kohta) alusel rahapoliitika eesmärgil, ning iii) võlainstrumendid, mille on emiteerinud regionaalsed keskvalitsused, kohalikud omavalitsused ja tunnustatud asutused, ning asendusinstrumendid, mille on emiteerinud avaliku sektori mittefinantsettevõtteid 3. veebruari 2020. aasta otsuse EKP/2020/9 (avaliku sektori varade järelturult ostmise kava kohta) või 24. märtsi 2020. aasta otsuse EKP/2020/17 (pandeemia majandusmõju ohjeldamise erakorralise ja ajutise varaostukava kohta) alusel.

Kui riigi keskpanga märgitud varade väärtus ületab kohustuste baasi väärtust või jääb sellele alla, siis erinevuse tasakaalustamiseks korrutatakse saadud tulemus iga päev eurosüsteemi põhiliste refinantseerimisoperatsioonide hiliseima kehtiva intressi piirmääraga ning arvestatakse monetaartulu jaotamisel aasta jooksul saadud tuluna või kuluna.

KIRJE 37 – MUUD TULUD

	<i>tuhandetes eurodes</i>	
	2022	2021
Muud tulud	2 471	2 125
Meenemüntide ja numismaatiliste toodete müügitulu	1 082	598
Finantsinspektsiooni hüvitatavad kulud	1 078	944
Varahalduse tulu	114	18
Euromeenemüntide vahetuskohustus	100	106
Tulu vara müügist	31	1
Tulu eelmistest perioodidest	19	416
Renditulu	9	7
Muud tulud	37	36

Finantsinspektsiooni ja Eesti Panga koostööprotokolli kohaselt tasub inspektsioon Eesti Pangale osutatud tugiteenuste eest iga kuu 100% tugiteenuste maksumusest. Eesti Pank osutab finantsinspektsioonile

infotehnoloogia-, raamatupidamis- ning kinnisvara- ja haldusteenust. Inspektsioon hüvitab neile soetatud põhivara amortisatsioonikulu.

Varahalduse tuludes kajastatakse Eesti Pangale makstav teenustasu tagatisfondi vahendite investeerimise eest. Rendituludes kajastatakse Eesti Panga koolituskeskuse renditulud.

KIRJE 38 – PERSONALIKULU

	<i>tuhandetes eurodes</i>	
	2022	2021
Personalikulu	-12 346	-11 337
Töötasu	-8 975	-8 238
Sotsiaalmaks	-3 034	-2 794
Hüvitised ja soodustused	-269	-242
Töötuskindlustusmaks	-68	-63

Hüvitiste ja soodustuste kuludes kajastatakse peamiselt pensioni- ja haigushüvitised ning mitmesugused toetused.

Eesti Panga töötajate keskmine arv taandatuna täistööajale oli 2022. aastal 229,5 töötajat (2021. aastal 227,1 töötajat).

KIRJE 39 – HALDUSKULU

	<i>tuhandetes eurodes</i>	
	2022	2021
Halduskulu	-7 292	-5 777
Infotehnoloogia hoolduskulu	-2 648	-2 201
Kinnisvara remondi- ja halduskulu	-1 853	-1 399
Finantsvara halduskulu	-1 310	-1 245
Avalike suhete ja trükiste kulu	-367	-288
Lähetuskulu	-249	-20
Bürookulud	-169	-124
Majandusuuringute kulu	-161	-85
Koolituskulu	-153	-106
Side- ja transpordikulu	-57	-35
Õigusteeninduse, -ekspertiisi ja kohtukulu	-35	-43
Muud halduskulud	-290	-233

Halduskulude üldine tõus 2022. aastal oli tingitud infrastruktuuri teenuste olulisest kallinemisest ning info- ja kommunikatsioonitehnoloogia hoolduskulude suurenemisest. Infotehnoloogia hoolduskuludes kajastatakse tarkvara ja riistvara hoolduse, andmeside ja hangete konsultatsioonide kulud.

Finantsvara halduskuludes kajastatakse turuinfo ostukulu ja välisarvelduste teenustasu.

Avalike suhete ja trükiste kuludes kajastatakse avalike ürituste kulu, trükiste kulu, infoagentuuride, avaliku veebi ja sidusandmebaaside kulu, avalike suhete uuringute ja teabekampaaniate kulu ning panga muuseumi kulu.

Lähetuskuludes kajastatakse töölähetusi Eesti Panga esindamisel ja koostöös rahvusvaheliste organisatsioonide ning finantsasutustega. Kui 2021. aastal peeti pandeemiaga seotud piirangute tõttu enamik töökoosolekuid veebivormis, siis 2022. aasta teises pooles kasvas oluliselt füüsiliste koosolekute arv. 2022. aastal toimus 309 lähetust (2021. aastal 71 lähetust).

KIRJE 40 – PANGATÄHTEDE TOOTMISE TEENUSED

Eesti Pank osaleb koostöös teiste euroala keskpankadega europangatähtede tootmises. Igal aastal tuleb toota euroala riikidele EKP nõukogu määratav sularahakogus. Eesti Pank hankis europangatähed ühishan-kega koostöös euroala kaheksa teise keskpangaga. Tasuti eurosüsteemi teise seeria 50euroste pangatäh-tede tootmise eest.

KIRJE 41– MUUD PÕHITEGEVUSKULUD

	tuhandetes eurodes	
	2022	2021
Muud põhitegevuskulud	-2 629	-1 354
Müntide valmistamine	-1 233	-623
Meenemüntide ja numismaatiliste toodete valmistamine	-1 002	-524
Sularaharingluse korraldamine	-100	-68
Muud kulud	-295	-140

KIRJE 42 – TULETISTEHINGUD

	tuhandetes eurodes	
	31.12.2022	31.12.2021
Valuutavahetus- ja forvardtehingud		
Ost	7 401	1 445 462
Müük	-7 448	-1 442 607
Intressimäära futuuride lepinguline väärtus		
Ost	0	1 060
Müük	-3 375	-2 432

KIRJE 43 – TINGIMUSLIKUD KOHUSTUSED

Rahvusvaheliste Arvelduste Pank

Alates 1930. aastast eksisteerib tinglik kohustus Rahvusvaheliste Arvelduste Panga vastu, mis tähendab 75% suurust sisse maksmata osa Šveitsi kuldfrankides nomineeritud Rahvusvaheliste Arvelduste Panga aktsiate eest, mille summa oli 2022. aasta lõpul 682 598 eurot (2021. aasta lõpul 642 821 eurot, vt bilansi lisa kirje 14 „Muud finantsvarad“).

Pangatähtede valmistamine

2022. aasta lõpul ulatusid Eesti Panga lepingulised kohustused 2023. aastal pangatähtede valmistamiseks 450 000 euroni.

KIRJE 44 – OLULISED BILANSIPÄEVAJÄRGSED SÜNDMUSED

Euroopa Liidu Nõukogu 12. juuli 2022 otsusega 2022/1211/EL, mis on tehtud vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 140 lõikele 2, võttis Horvaatia 1. jaanuaril 2023 kasutusele ühisraha. Kooskõlas EKPSi põhikirja artikliga 48.1 ning EKP nõukogu poolt 30. detsembril 2022 vastu võetud õigusaktidega³⁸ maksis Hrvatska Narodna Banka EKP-le puuduva osa oma märgitud kapitalist. Selle tulemusel Eesti Panga osatähtsus eurosüsteemi riikide keskpankade EKP kapitali sisse makstud osas on alates 2023. aasta 1. jaanuarist 0,2794% (kuni 2022. aasta 31. detsembrini 0,2817%). Eesti Panga osatähtsus EKP märgitud kapitalis on 0,2291%.

38 30. detsembri 2022 otsus EKP/2022/51 kapitali sisse maksmise, välisvaluutareservide ülekande ja sisse maksete kohta Euroopa Keskpanga reservidesse ja eraldistesse Hrvatska narodna banka poolt (ELT L 17, 19.1.2023, lk 94–98); 30. detsembri 2022. aasta leping Hrvatska narodna banka ja Euroopa Keskpanga vahel, mis käsitleb Euroopa Keskpanga poolt Hrvatska narodna banka krediteerimist nõudega Euroopa Keskpankade Süsteemi ja Euroopa Keskpanga põhikirja artikli 30.3 alusel (ELT C 18, 19.01.2023, lk 1–3).

SÕLTUMATU VANDEAUDIITORI ARUANNE

Eesti Panga nõukogule

Arvamus

Oleme auditeerinud Eesti Panga raamatupidamise aastaaruannet, mis sisaldab bilanssi seisuga 31. detsember 2022 ning eeltoodud kuupäeval lõppenud majandusaasta tulude-kulude aruannet ja raamatupidamise aastaaruande lisasid ning aastaaruande koostamisel kasutatud peamiste arvestuspõhimõtete kokkuvõtet.

Meie arvates kajastab kaasnev raamatupidamise aastaaruanne kõigis olulistest osades õiglaselt Eesti Panga finantsseisundit seisuga 31. detsember 2022 ning sellel kuupäeval lõppenud majandusaasta finantstulemust kooskõlas Euroopa Keskpanka nõukogu poolt 3. novembril 2016 kehtestatud suunise (EKP/2016/34) raamatupidamise ja finantsaruandluse õigusraamistiku kohta Euroopa Keskpankade süsteemis (uuesti sõnastatud) ning Eesti Panga seadusega.

Arvamuse alus

Viisime auditi läbi kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimise standarditega (Eesti). Meie kohustusi vastavalt nendele standarditele kirjeldatakse täiendavalt meie aruande osas „Vandeauditori kohustused seoses raamatupidamise aastaaruande auditiga“. Me oleme Eesti Pangast sõltumatud kooskõlas kutsete arvestusekspertide rahvusvahelise eetikakoodeksi (sh rahvusvaheliste sõltumatuse standardite) (edaspidi: IESBA koodeks) ja Eestis finantsaruannete auditi läbiviimisel asjassepuutuvate eetikanõuetega, mis meile rakenduvad, ning oleme täitnud oma muud eetikaalased kohustused vastavalt nendele nõuetele ja IESBA koodeksile.

Me usume, et auditi tõendusmaterjal, mille oleme hankinud, on piisav ja asjakohane aluse andmiseks meie arvamusele.

Muu informatsioon

Muu informatsioon hõlmab Eesti Panga finantsseisundi ülevaadet, kuid ei hõlma raamatupidamise aastaaruannet ega meie asjaomast vandeauditori aruannet. Juhtkond vastutab muu informatsiooni eest.

Meie arvamus raamatupidamise aastaaruande kohta ei hõlma muud informatsiooni ja me ei tee selle kohta mingis vormis kindlustandvat järeldust, välja arvatud nii nagu allpool kirjeldatud.

Seoses meie raamatupidamise aastaaruande auditiga on meie kohustus lugeda muud informatsiooni ja kaaluda seda tehes, kas muu informatsioon oluliselt lahkneb raamatupidamise aastaaruandest või meie poolt auditi käigus saadud teadmistest või tundub muul viisil olevat oluliselt väärkajastatud. Kui me teeme tehtud töö põhjal järelduse, et muu informatsioon on oluliselt väärkajastatud, oleme kohustatud sellest faktist aru andma. Meil ei ole sellega seoses millegi kohta aru anda.

Juhtkonna ja nende, kelle ülesandeks on valitsemine, kohustused raamatupidamise aastaaruande osas

Juhtkond vastutab raamatupidamise aastaaruande koostamise ning õiglase esitamise eest kooskõlas Euroopa Keskpanka nõukogu poolt 3. novembril 2016 kehtestatud suunise (EKP/2016/34) raamatupidamise ja finantsaruandluse õigusraamistiku kohta Euroopa Keskpankade süsteemis (uuesti sõnastatud) ning Eesti Panga seadusega ning sellise sisekontrollisüsteemi eest nagu juhtkond peab vajalikuks, võimaldamaks raamatupidamise aastaaruande korrektset koostamist ja esitamist ilma pettustest või vigadest tulenevate oluliste väärkajastamisteta.

Raamatupidamise aastaaruande koostamisel on juhtkond kohustatud hindama Eesti Panga suutlikkust jätkata jätkuvalt tegutsevana, esitama infot, kui see on asjakohane, tegevuse jätkuvusega seotud asjaolude kohta ja kasutama tegevuse jätkuvuse arvestuse alusprintsipi, välja arvatud juhul, kui juhtkond kavatab kas Eesti Panga likvideerida või tegevuse lõpetada või tal puudub sellele realistlik alternatiiv.

Need, kelle ülesandeks on valitsemine, vastutavad Eesti Panga raamatupidamise aruandlusprotsessi üle järelevalve teostamise eest.

**Building a better
working world**

Vandeauditiitori kohustused seoses raamatupidamise aastaaruande auditiga

Meie eesmärk on saada põhjendatud kindlus selle kohta, kas raamatupidamise aastaaruanne tervikuna on kas pettusest või veast tulenevate oluliste väärkajastamisteta, ja anda välja vandeauditiitori aruanne, mis sisaldab meie arvamust. Põhjendatud kindlus on kõrgetasemeline kindlus, kuid see ei taga, et olulise väärkajastamise eksisteerimisel see kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimise standarditega (Eesti) läbiviidud auditi käigus alati avastatakse. Väärkajastamised võivad tuleneda pettusest või veast ja neid peetakse oluliseks siis, kui võib põhjendatult eeldada, et need võivad üksikult või koos mõjutada majanduslikke otsuseid, mida kasutajad raamatupidamise aastaaruande alusel teevad.

Kasutame auditeerides vastavalt rahvusvahelistele auditeerimise standarditele (Eesti) kutsealast otsustust ja säilitame kutsealase skeptitsismi kogu auditi käigus. Me teeme ka järgmist:

- ▶ teeme kindlaks ja hindame raamatupidamise aastaaruande kas pettusest või veast tuleneva olulise väärkajastamise riskid, kavandame ja teostame auditiprotseduure vastuseks nendele riskidele ning hangime piisava ja asjakohase auditi tõendusmaterjali, mis on aluseks meie arvamusele. Pettusest tuleneva olulise väärkajastamise mitteavastamise risk on suurem kui veast tuleneva väärkajastamise puhul, sest pettus võib tähendada salakokkulepet, võltsimist, info esitamata jätmist, vääresitiste tegemist või sisekontrolli eiramist;
- ▶ omandame arusaamise auditi puhul asjassepuutuvast sisekontrollist, et kavandada nendes tingimustes asjakohaseid auditiprotseduure, kuid mitte arvamuse avaldamiseks Eesti Panga sisekontrolli tulemuslikkuse kohta;
- ▶ hindame kasutatud arvestuspõhimõtete asjakohasust ning juhtkonna arvestushinnangute ja nendega seoses avalikustatud info põhjendatust;
- ▶ teeme järelduse juhtkonna poolt tegevuse jätkuvuse arvestuse alusprintsipi kasutamise asjakohasuse kohta ja saadud auditi tõendusmaterjali põhjal selle kohta, kas esineb olulist ebakindlust sündmuste või tingimuste suhtes, mis võivad tekitada märkimisväärset kahtlust Eesti Panga suutlikkuses jätkata jätkuvalt tegutsevana. Kui me teeme järelduse, et eksisteerib oluline ebakindlus, oleme kohustatud juhtima vandeauditiitori aruandes tähelepanu raamatupidamise aastaaruandes selle kohta avalikustatud infole või kui avalikustatud info on ebapiisav, siis modifitseerima oma arvamust. Meie järeldused põhinevad vandeauditiitori aruande kuupäevani saadud auditi tõendusmaterjalil. Tulevased sündmused või tingimused võivad siiski kahjustada Eesti Panga suutlikkust jätkata jätkuvalt tegutsevana;
- ▶ hindame raamatupidamise aastaaruande üldist esitusviisi, struktuuri ja sisu, sealhulgas avalikustatud informatsiooni, ning seda, kas raamatupidamise aastaaruanne esitab aluseks olevaid tehinguid ja sündmusi viisil, millega saavutatakse õiglane esitusviis.

Me vahetame nendega, kelle ülesandeks on valitsemine, infot muu hulgas auditi planeeritud ulatuse ja ajastuse ning märkimisväärsete auditi tähelepanekute kohta, sealhulgas mis tahes sisekontrolli märkimisväärsete puuduste kohta, mille oleme tuvastanud auditi käigus.

Tallinn, 15. märts 2023

/allkirjastatud digitaalselt/

Olesia Abramova
Vandeauditiitori number 561
Ernst & Young Baltic AS
Audiitorettevõtja tegevusloa number 58
Rävala pst 4, 10143 Tallinn